

DOCUMENT ESBORRANY
ABRIL 2017

ÉSNA
TURA

Estratègia del patrimoni natural
i la biodiversitat de Catalunya

**OBJECTIUS ESTRATÈGICS 2030
I PLA D'ACCIÓ 2017-2021**

**Generalitat
de Catalunya**

Aquest document s'estructura en dos grans apartats:

Àmbits i objectius estratègics de l'Estratègia a 2030.....	pàg. 3
Objectius operatius i accions del Pla d'Acció 2017-2021.....	pàg. 30

L'Estratègia s'estructura en 6 grans àmbits temàtics: coneixement, conservació, model territorial, polítiques sectorials, governança i implicació social. Per a cadascun dels àmbits s'estableixen objectius estratègics -16 en total- que defineixen les fites a 2030.

El Pla d'acció concreta aquestes fites en objectius operatius i accions a un horitzó temporal més proper –l'any 2021.

Àmbits i objectius estratègics

ÀMBIT 1. Coneixement, informació i seguiment del patrimoni natural.....pàg.4

1.1 Incrementar la informació i el coneixement dels components del patrimoni natural i del seu estat de conservació

1.2 Millorar la integració, el tractament i l'accessibilitat de la informació sobre el patrimoni natural

ÀMBIT 2. Conservació dels elements del patrimoni natural.....pàg. 7

2.1 Reforçar la gestió activa del sistema d'espais naturals protegits de Catalunya

2.2 Millorar la conservació de les espècies autòctones, els ecosistemes i el patrimoni geològic

2.3 Evitar la pèrdua neta de biodiversitat mitjançant la gestió preventiva

ÀMBIT 3. Model territorial.....pàg. 11

3.1 Planificar la infraestructura verda i integrar-la en l'ordenació del territori

3.2 Millorar i restaurar la funcionalitat de la infraestructura verda

ÀMBIT 4. Integració de les polítiques sectorials.....pàg. 15

4.1 Millorar la contribució de les polítiques agrícoles, ramaderes i forestals a la conservació del patrimoni natural i la biodiversitat

4.2 Protegir els ecosistemes marins, i la seva diversitat i funcionalitat

4.3 Incrementar la implicació del sector empresarial i financer en la conservació del patrimoni natural

4.4 Millorar la compatibilitat de la caça i la pesca recreativa amb la conservació de la biodiversitat

4.5 Fomentar el respecte per la natura en les activitats turístiques, esportives i de lleure a l'aire lliure

ÀMBIT 5. Governança: organització administrativa, marc legal i fiscalitat.....pàg. 23

5.1 Adaptar la governança del patrimoni natural als nous reptes de conservació i fer-la més efectiva

5.2 Implantar eines financeres i de fiscalitat favorables a la conservació del patrimoni natural

ÀMBIT 6. Implicació de la societat.....pàg. 26

6.1 Ampliar la consciència de les persones sobre el patrimoni natural i la biodiversitat

6.2 Augmentar la participació individual i col·lectiva en la conservació del patrimoni natural i la biodiversitat

ÀMBIT 1. Coneixement, informació i seguiment del patrimoni natural

El patrimoni natural és un actiu insubstituïble, un valor en si mateix, del qual depenen el benestar i el progrés de la societat: és necessari tenir-ne més coneixement i més ben organitzat per gestionar-lo millor, avaluar-ne l'estat de conservació i identificar tendències.

OE 1.1 Incrementar la informació i el coneixement dels components del patrimoni natural i del seu estat de conservació

El coneixement de les espècies i els hàbitats clau de Catalunya, la classificació i la distribució territorial, són elements d'informació bàsics per a la gestió del territori en particular, i dels espais naturals protegits en particular. Generar informació sobre biodiversitat i patrimoni natural és fonamental per a la presa de decisions en la planificació i la gestió del medi natural.

Després de dècades de prolífica recerca biològica i naturalística, es pot afirmar que en l'actualitat ja disposem d'un notable coneixement de bona part del grups de flora i fauna, ecosistemes i elements d'interès geològic presents a Catalunya. Tanmateix, existeixen encara importants mancances i llacunes de coneixement en alguns àmbits, com ara saber quina biodiversitat hi ha als sòls, cartografiar els hàbitats degradats per impulsar-hi projectes de restauració, o conèixer com funciona la dinàmica de molts dels processos ecològics dels nostres ecosistemes. També és necessari actualitzar i ampliar molta de la valuosa informació de què ja es disposa, a fi i efecte de detectar canvis i tendències al llarg del temps que ens alertin de noves amenaces per a la conservació de la biodiversitat, i poder actuar en conseqüència.

Aquest objectiu posa l'accent en la necessitat de centrar els esforços de coneixement en aquells components de la biodiversitat sobre els quals tenim més buits d'informació, i en especial sobre aquells envers els quals Catalunya té més responsabilitat de conservació. Els propers anys doncs, haurem de prioritzar els treballs per identificar clarament aquests components clau del patrimoni natural (espècies, hàbitats, ecosistemes, geòtops) i aprofundir en el coneixement de la seva distribució, ecologia, graus d'amenaça, raresa o endemicitat i biologia, en el cas de les espècies, per poder avaluar-ne l'estat de conservació i així prioritzar i orientar adequadament els esforços de gestió.

Entre els components clau per als quals cal disposar de més informació cal destacar especialment els hàbitats marins, per als quals cal aconseguir una cartografia marina homòlogament a com s'ha fet per als hàbitats terrestres. També els punts d'interès geològic més vulnerables requereixen especial atenció, així com els grups de flora i fauna dels quals en desconexem quin és l'estat de conservació a Catalunya.

Per generar nova informació de qualitat, és imprescindible que les iniciatives i els projectes de recerca sobre el patrimoni natural es duguin a terme de manera coordinada entre les diferents administracions públiques competents i els centres docents i de recerca. És necessari afavorir sinergies, establir agendes compartides entre conservació del patrimoni natural i recerca científica, i evitar la dispersió d'esforços i de la informació generada.

Per altra banda, en un escenari marcat pel canvi climàtic i pels canvis socioeconòmics de les darreres dècades, incorporar la dimensió temporal en la informació sobre biodiversitat i patrimoni natural afegeix més qualitat a la informació obtinguda i fa possible detectar tendències i orientar millor la presa de decisions. És per això que cal desplegar un sistema de seguiment global de la biodiversitat de referència estandarditzat, que integri, si s'escau, programes de seguiment vigents, i programar coordinadament altres seguiments que siguin necessaris per a les espècies i els hàbitats clau de Catalunya. A més, l'avaluació i el seguiment continuats són especialment rellevants i imprescindibles en el sistema d'espais naturals protegits, sobre els quals s'articula una part important de l'acció les polítiques de conservació del patrimoni natural. La rendició de comptes de l'efectivitat d'aquests espais és clau per revisar la presa de decisions al respecte de la seva gestió.

Resultats esperats per al 2030

- L'any 2030 es disposa de la informació bàsica relativa a tots els components del patrimoni natural sobre els quals Catalunya té responsabilitat de conservació. No queden buits d'informació.
- Els programes de seguiment d'hàbitats i espècies d'interès per a la conservació es duen a terme de manera programada i coordinada, i la presa de decisions sobre gestió té en compte l'anàlisi de tendències.
- L'avaluació periòdica de l'efectivitat dels espais naturals és un fet, i la dotació de recursos i la planificació de la gestió s'adeqüen als resultats de l'avaluació.
- El sistema d'indicadors global de patrimoni natural i biodiversitat aporta informació periòdica de qualitat, que es té en compte com mesura de riquesa i qualitat de vida del país.

OE 1.2 Millorar la integració, el tractament i l'accessibilitat de la informació sobre el patrimoni natural

És necessari organitzar la informació disponible sobre el patrimoni natural, fer-la accessible i difondre-la entre els diversos sectors de la societat (acadèmia, empreses, centres de recerca, entitats de conservació, població en general).

La creació de l'Observatori del Patrimoni Natural, com a plataforma única de tractament i gestió de dades sobre els components del patrimoni natural ha de ser una estructura capaç d'acollir la informació de les bases de dades existents (com el Banc de dades de biodiversitat, que acull informació de més de 25.000 espècies) però també de fonts d'informació actualment disperses, associades a procediments o a centres diversos, com les associades a projectes de seguiment, a processos d'avaluació ambiental, o a programes de recerca científica.

A banda de reunir i organitzar la informació disponible, s'ha de fer accessible i facilitar-ne la difusió, enriquint l'argumentari sobre la conservació de la natura a partir de la consideració dels valors i serveis ambientals dels ecosistemes, i de la incidència que tenen sobre el benestar i la qualitat de vida.

Resultats esperats per al 2030

- L'Observatori del patrimoni natural és la plataforma de referència sobre patrimoni natural i biodiversitat, que recull informació detallada, útil per a la presa de decisions i a l'abast de la comunitat científica i docent.
- Des de la plana web de l'Estratègia es reporta amb regularitat el compliment dels objectius previstos, la incidència de l'Estratègia en l'acció de Govern, i l'estat de conservació del patrimoni natural a partir d'indicadors a l'abast de la població en general.

ÀMBIT 2. Conservació dels components del patrimoni natural

La conservació del patrimoni natural fa front a la pèrdua de biodiversitat i contribueix a l'adaptació i la mitigació del canvi climàtic: és necessari protegir espais, recuperar espècies, restaurar ecosistemes, gestionar els espais humanitzats i aturar la pèrdua de biodiversitat associada a l'activitat humana.

OE 2.1 Reforçar la gestió activa del sistema d'espais naturals protegits de Catalunya

Catalunya compta amb un extens sistema d'espais naturals protegits, resultat d'un intens procés de reconeixement i declaració de diverses figures de protecció al llarg de més de 35 anys, que cobreix més del 30% del país amb una notable representació dels hàbitats, espècies i paisatges més rellevants del país per a la conservació.

Amb la declaració dels diversos espais naturals de protecció especial que conformen la xarxa de parcs naturals, l'aprovació del Pla d'espais d'interès natural l'any 1992 i, posteriorment, amb la declaració de la xarxa Natura 2000 en el període comprès entre els anys 2006 i el 2014, aquest procés de creixement del sistema d'espais naturals protegits de Catalunya es pot considerar pràcticament consolidat. Tot i que cal resoldre algunes mancances per tal que el sistema sigui realment íntegre, representatiu, divers i equilibrat, i es garanteixi la conservació dels valors naturals que allotja, en aquestes darreres tres dècades s'ha aconseguit una bona protecció legal dels espais naturals.

No obstant això, la protecció operativa i l'efectivitat del sistema d'àrees protegides estan condicionades al desplegament complet dels seus instruments de planificació i gestió. A tal efecte, en aquest moment resulta imprescindible posar en marxa els nombrosos instruments de planificació dels espais naturals protegits pendents d'aprovar. Aquests instruments han d'incorporar les especificitats territorials i ambientals de cada espai, els compromisos derivats de la implantació de la xarxa Natura 2000 i altres mandats internacionals, i l'escenari del canvi climàtic.

En aquest context, la gestió dels espais naturals protegits ha de ser una prioritat i aquesta ha de ser necessàriament adaptativa i s'ha de poder ajustar en cada moment en funció dels canvis en l'entorn i del grau de consecució dels objectius de conservació que posin de manifest els programes de seguiment i avaluació. Igualment, la gestió ha d'incorporar fórmules que impliquin a les administracions locals, les entitats ambientals i també a particulars i altres agents privats, en funció de les característiques i necessitats de cada territori.

L'impuls a la gestió del sistema d'espais naturals protegits de Catalunya ha de complementar-se amb la protecció de sistemes naturals poc representats encara en el sistema; la declaració de nous espais de protecció especial, supeditada en tot cas al compliment dels objectius de conservació i gestió dels ja declarats; l'adquisició, per part de les administracions públiques, de finques que requereixen la màxima protecció; la integració en el sistema d'espais protegits per altres instruments específics o sectorials, i la incorporació dels espais d'interès pel seu patrimoni geològic. Les àrees marines protegides mereixen un tractament diferenciat, donada la seva especificitat i el retard que ha tingut el desplegament d'instruments per a la conservació marina en el nostre país.

Per tot això, aquest objectiu estratègic apunta a la necessitat de dotar el sistema d'espais naturals protegits dels recursos indispensables per consolidar-ne l'estructura, aprovar els instruments de planificació pendents i posar en marxa una gestió efectiva i adaptativa que reforci la conservació del patrimoni natural que és objecte de protecció.

Resultats esperats per al 2030

- L'any 2030 Catalunya compta amb un sistema d'espais naturals protegits ampli, complet i representatiu de la riquesa i diversitat del patrimoni natural del nostre país.
- A més dels espais nuclears del sistema – els espais del Pla d'Espais d'Interès Natural (PEIN) i de la xarxa Natura 2000–, s'han integrat en el sistema els espais amb altres figures de protecció, com ara les Reserves Fluvials o les zones humides, i s'han incorporat els espais d'interès geològic.
- Els espais que componen el sistema compten amb els recursos legals, econòmics i humans necessaris per dur a terme una gestió activa i efectiva orientada a l'assoliment dels objectius de conservació, adaptada a l'escenari de canvi global. I compten amb el desplegament dels instruments d'anàlisi, planificació, gestió, seguiment i avaluació del sistema.
- S'han creat els òrgans de govern i de gestió adequats per a cada espai, en funció dels objectius, la intensitat de gestió i les especificitats de cada territori. Això afecta des d'espais de gestió estrictament pública, fins a àrees de gestió privada passant per les que tenen fórmules de gestió compartida.
- S'ha consolidat la xarxa europea Natura 2000, amb la gestió activa de totes les espècies i els hàbitats que ho requereixen, i el desplegament dels instruments de gestió i finançament que els són propis.
- S'ha desenvolupat un sistema d'àrees marines protegides eficaç, amb la implementació de les eines de gestió diferenciades i específiques que precisen aquests espais.

OE 2.2 Millorar la conservació de les espècies autòctones, els ecosistemes i el patrimoni geològic

Per la seva ubicació biogeogràfica, la diversitat geològica i el mosaic d'usos que s'hi ha desenvolupat secularment, Catalunya constitueix un territori amb una riquesa d'espècies, hàbitats i patrimoni geològic extraordinari en comparació amb d'altres regions similars a Europa. Forma part d'un dels 35 territoris amb més biodiversitat del planeta i amb més alt grau d'amenaça (els anomenats *biodiversity hotspots*). La diversitat d'hàbitats i d'espècies que hi són presents és una de les més altes de l'àmbit europeu i també del Mediterrani. Al nostre territori s'hi han citat més de 31.000 espècies i més de 600 hàbitats naturals i seminaturals diferents, caracteritzats per un alt grau d'endemicitat. I encara no s'ha pogut avaluar tota la biodiversitat del país, que s'estima que pot ser superior a les 40.500 espècies.

Tot plegat constitueix un valor incalculable, tant des del punt de vista estrictament natural, com també social i econòmic, però al mateix temps ens atorga una gran responsabilitat per garantir-ne, mitjançant una gestió adequada, no només la conservació, sinó també la millora. La finalitat última és assegurar un ús racional dels recursos naturals i una transmissió

d'aquest extraordinari patrimoni natural a les generacions futures en un estat de conservació millor del que hem rebut.

Per conservar i per millorar l'estat en què es troben els components del patrimoni natural, a banda d'aprofundir en el coneixement, és necessari aprovar instruments específics de conservació. Respecte a les espècies, fins a data d'avui s'ha aprovat el Catàleg de protecció de flora amenaçada, així com alguns plans de conservació, recuperació i reintroducció d'espècies emblemàtiques de fauna. Tanmateix, resta pendent l'aprovació d'instruments molt rellevants com el Catàleg de fauna amenaçada, l'Estratègia catalana de conservació de la flora i d'una norma que garanteixi la conservació del patrimoni geològic. També és necessari identificar els hàbitats més degradats, per aplicar-hi mesures de restauració i millora.

Així mateix, el control de les espècies exòtiques invasores i la prevenció de la seva entrada i expansió també representa un repte urgent que l'Estratègia considera com a prioritari, i caldrà desplegar mesures específiques i invertir més esforços per afrontar aquesta problemàtica, que ja constitueix la segona causa responsable de la pèrdua de biodiversitat a escala mundial.

Resultats esperats per al 2030

- Catalunya disposa d'informació actualitzada i d'instruments normatius periòdicament revisats que garanteixen la protecció de les espècies amenaçades, els hàbitats i ecosistemes i el patrimoni geològic de més interès de conservació.
- De manera coordinada amb el marc normatiu, s'han aprovat els instruments estratègics imprescindibles per a la conservació de la biodiversitat com ara les Estratègies de conservació de la flora i la fauna, els Plans de conservació, recuperació i reintroducció de les espècies prioritàries, l'Estratègia de coordinació dels centres de conservació *ex-situ* i de recuperació d'espècies i l'Estratègia per a la prevenció i control de les espècies exòtiques invasores, entre d'altres, i s'han aplicat la major part de les mesures i accions que preveuen.
- S'ha desenvolupat una cartografia actualitzada de l'estat del conservació dels hàbitats de Catalunya, en base a la qual ja s'està desenvolupant un programa de restauració dels hàbitats degradats prioritzat a partir de criteris ecològics i socioeconòmics.
- Es disposa, de forma consolidada, dels recursos necessaris per a l'execució de les accions per a la conservació activa i passiva de les espècies, els hàbitats i el patrimoni geològic d'interès prioritari.

OE 2.3 Evitar la pèrdua neta de biodiversitat mitjançant la gestió preventiva

Se sap que la pèrdua de biodiversitat a Europa ja està generant elevats costos econòmics, tot i que encara no estan suficientment detallats per la complexitat que representa calcular-los.

La gestió preventiva té com a objectiu evitar els impactes sobre el patrimoni natural mitjançant l'aplicació de normatives i processos que els prevenen i eviten abans que es produeixin. La No Pèrdua Neta (*No Net Loss*) és un mecanisme de gestió preventiva i s'emmarca, juntament amb l'aplicació de la jerarquia de mitigació, dins el principi de

precaució i, per analogia amb el de “qui contamina paga”, dins el principi de “qui destrueix la biodiversitat, paga”.

L'avaluació ambiental és una de les eines clau per aconseguir integrar l'objectiu de No Pèrdua Neta i aturar la degradació progressiva de la biodiversitat i dels serveis i funcions que proveeixen els ecosistemes. L'avaluació ambiental és un procés que s'ha desplegat de forma àmplia a Catalunya i que permet avaluar els plans, els programes, els projectes i les activitats que tenen incidència sobre el medi ambient en general, i sobre la conservació del patrimoni natural en particular, i introduir-hi mesures preventives, correctores o compensatòries dels seus impactes.

Els darrers anys, Catalunya ha consolidat l'avaluació ambiental i així ho demostra l'elevat nombre d'instruments de planificació sectorial (inclosos els planejaments urbanístic i territorial), projectes i activitats tramitats. L'aplicació d'aquest procediment ha permès evitar l'impacte ambiental de nombrosos plans, programes i projectes, i en molts casos minimitzar-los i corregir-los. Malgrat això, no s'ha pogut evitar que, amb l'execució i desenvolupament d'aquests instruments, es produís una pèrdua de biodiversitat tot i aplicant mesures preventives o correctores. Per això, amb aquest objectiu es preveu impulsar nous instruments dins el procediment d'avaluació ambiental, respecte als impactes residuals, per identificar amb precisió durant el procés d'avaluació, la biodiversitat que es perdrà. Establir nous procediments sistematitzats de compensació dels impactes és una de les vies que cal desenvolupar per assolir la No Pèrdua Neta de biodiversitat associada.

Resultats esperats per al 2030

- Els plans, programes, projectes i activitats amb un efecte directe o indirecte sobre la biodiversitat han integrat la jerarquia de mitigació des de les fases inicials de disseny.
- Tots els projectes que per la seva naturalesa són objecte d'avaluació ambiental incorporen mesures compensatòries per garantir la No Pèrdua Neta de biodiversitat.
- Al 2030 Catalunya disposa d'un sistema propi de Bancs de conservació de la natura, un mecanisme que ajuda a que el balanç entre els impactes negatius i els positius associats a un pla, programa o projecte s'acostin al màxim possible a zero o fins i tot que el balanç sigui positiu amb un guany de biodiversitat.

ÀMBIT 3. Model territorial

Implantar un model territorial i econòmic compatible amb la conservació del patrimoni natural garanteix la provisió dels serveis ecosistèmics, vitals per a la salut i el benestar de la societat: cal incorporar la infraestructura verda a la planificació territorial, superar la fragmentació d'hàbitats i preservar i restaurar la connectivitat ecològica.

OE 3.1 Planificar la infraestructura verda i integrar-la en l'ordenació del territori

La infraestructura verda és un concepte que s'estableix per primer cop en l'Estratègia 2020 de la Unió Europea sobre la biodiversitat. Es defineix com una xarxa d'àrees naturals i seminaturals d'alta qualitat, planificada de forma estratègica, gestionada per garantir la prestació dels serveis ecosistèmics i els processos ecològics.

Els components del territori que es considera que ha d'integrar una veritable infraestructura verda són tots aquells que garanteixin la conservació de la biodiversitat. N'han de formar part, entre d'altres, els espais naturals protegits; les platges, els penya-segats i altres zones costaneres i litorals; els paisatges protegits; les àrees agrícoles en mosaic d'alt valor natural; els boscos públics, les reserves i parcs forestals; els parcs agraris periurbans i metropolitans; els connectors ecològics i els corredors biològics i altres elements que afavoreixin la connectivitat ecològica. És a dir, tots aquells components de la matriu territorial que contribueixen a garantir la conservació de la biodiversitat i la provisió dels serveis que ens proporciona la natura, i tots aquells que són font essencial de coneixement tradicional, del sentit de pertinença i de nombrosos serveis culturals.

Els rius, els torrents, les rieres, les rambles, els aiguamolls, els llacs i altres elements de la xarxa hidrològica superficial i subterrània, també constitueixen una component clau de la infraestructura verda, però per la seva complexitat constitueixen un sistema socioecològic propi. Per això, sovint se li assigna la denominació específica d'infraestructura blava. Aquests elements tenen una funció essencial en la conservació d'una part important de la biodiversitat del país, que depèn directament d'aquests ambients aquàtics, i també esdevenen una font essencial de recursos naturals i de riquesa. Els ecosistemes aquàtics tenen la capacitat de proveir serveis clau directes i indirectes per a la nostra supervivència, com per exemple, proporcionar aigua dolça per al consum, recarregar els aqüífers, aportar al mar els sediments que afavoreixen la regeneració de platges, la productivitat marina i les activitats pesqueres, o configurar espais de gran bellesa per al gaudi recreatiu o esportiu.

La infraestructura verda ha de complir dues condicions fonamentals: 1) ser multifuncional, qualitat que li permet generar múltiples funcions ecològiques que es tradueixen en serveis ecosistèmics per a la societat; i 2) garantir la connectivitat ecològica, estructural i funcional del territori, protegint les connexions existents i restaurant les que s'han degradat.

Així mateix, la infraestructura verda ha de ser multiescalar, i dissenyar-se seguint un gradient entre els territoris rurals i els periurbans i urbans, desplegant-se des de l'escala de paisatge fins a l'escala local. Els serveis ecosistèmics que proveeix la infraestructura verda són tan o més importants per al nostre sistema socioeconòmic com els que proporcionen altres xarxes de serveis ja existents, com per exemple la infraestructura de mobilitat, la infraestructura de telecomunicacions o la infraestructura energètica.

A Catalunya, en els darrers anys, l'ordenació i la planificació territorial han adoptat alguns enfocaments alineats amb els que descriu el concepte d'infraestructura verda. Per exemple, incorporant en la classificació del sòl dels diversos plans territorials parcials i d'altres instruments de planificació urbanística d'escala inferior els conceptes de connectivitat, valor natural, valor paisatgístic o valor agrícola, i regulacions dels usos compatibles o incompatibles amb la seva conservació. Tanmateix, aquests instruments urbanístics encara tenen limitacions pel que fa a garantir una protecció efectiva de la biodiversitat i dels serveis ecosistèmics, per la manca d'informació i d'objectius de conservació específics fora dels espais naturals protegits i, per tant, per les dificultats de regulació clara dels usos i les limitacions.

D'acord amb la Comunicació de la Comissió al Parlament Europeu sobre la Infraestructura Verda (COM/2013/0249) i les publicacions que s'han generat al respecte, és necessari aprofundir en les interaccions dels diferents usos del sòl amb la biodiversitat per planificar de forma més coherent i: 1) localitzar els millors llocs per dur a terme projectes de millora d'hàbitats, recuperació d'ecosistemes o millorar la connectivitat entre zones protegides; 2) allunyar les obres d'infraestructures de les zones naturals especialment sensibles, derivant-les cap a zones menys vulnerables i millorant-ne la integració en el territori; i 3) identificar zones multifuncionals on puguin desenvolupar-se usos del sòl compatibles amb el manteniment i la recuperació dels ecosistemes i dels serveis que proveeixen.

Aquest objectiu estratègic prioritza la identificació dels components que formen part de la infraestructura verda de Catalunya i que, per tant, aporten un servei essencial al país, i de quina manera aquesta nova planificació s'ha d'articular amb la resta d'instruments d'ordenació territorial. Així mateix, també posa l'accent en la planificació de la infraestructura blava amb un enfocament integral, tenint en compte les funcions ecològiques i ambientals dels rius, les rieres, els aiguamolls i la resta d'ecosistemes aquàtics, i la seva contribució a la conservació de la biodiversitat i al nostre benestar.

Resultats esperats per al 2030

- Catalunya ha consolidat una infraestructura verda que garanteix la connectivitat ecològica, la prestació dels serveis ecosistèmics i la conservació de la biodiversitat a les diverses escales territorials.
- La infraestructura verda s'ha integrat en la planificació i l'ordenació del territori i en l'urbanisme, i la seva prevalença està garantida.
- Es disposa d'una cartografia completa dels serveis ecosistèmics de Catalunya que permet conèixer la multifuncionalitat ambiental del territori i ordenar-lo d'acord amb aquesta qualitat.
- La planificació dels rius, rieres, zones humides i d'altres elements de la infraestructura blava s'ha desplegat plenament sota criteris ecosistèmics. Les Reserves Naturals Fluvials gaudeixen d'un règim de protecció que garanteix la conservació de les seves funcions ecològiques, la biodiversitat aquàtica i la provisió de serveis ecosistèmics.

OE 3.2 Millorar i restaurar la funcionalitat de la infraestructura verda

De forma anàloga amb el que succeeix amb d'altres xarxes de serveis que es despleguen en el territori, i de les quals depenem, la infraestructura verda també requereix ser conservada i gestionada de forma òptima per garantir la seva correcta funcionalitat i la provisió dels serveis ecosistèmics que ens aporta.

Aquest objectiu estratègic se centra precisament en aquesta necessitat i en el repte d'aturar la pèrdua de biodiversitat que s'està produint arreu del territori, no només frenant els factors que l'estan provocant, sinó també recuperant processos i funcionalitats perdudes. Els propers anys és necessari programar actuacions per millorar i restaurar la infraestructura verda de Catalunya per: 1) millorar l'estat de conservació de la biodiversitat i de les funcions ecosistèmiques; 2) restablir la connectivitat ecològica; 3) recuperar el paisatge en espais naturals i seminaturals degradats; 4) renaturalitzar espais marginals i degradats de l'àmbit urbà i periurbà; 5) millorar la capacitat de la infraestructura verda per oferir serveis recreatius compatibles amb els valors naturals; 6) promoure solucions basades en la natura i 7) sensibilitzar ambientalment a partir de la valorització del patrimoni natural i la difusió de les accions realitzades.

Per altra banda, també cal promoure l'aplicació de solucions basades en la natura en àmbits de gestió que tradicionalment no les han considerat. La natura ens pot ajudar a trobar noves solucions als problemes i conflictes de gestió del territori, tècnicament viables, basades en les propietats i característiques dels ecosistemes i que resolen les nostres necessitats d'una manera menys costosa, alhora que contribueixen a conservar la biodiversitat fan les nostres ciutats més saludables. L'adaptació i la mitigació del canvi climàtic, la regulació de la qualitat de l'aire, la reducció del risc front els desastres naturals, el control de plagues, el desenvolupament urbà sostenible o la gestió dels recursos naturals són alguns dels àmbits en els quals l'aplicació de solucions basades en la natura pot esdevenir més útil i menys costosa que les solucions més convencionals i ambientalment menys amables.

Pel que fa a la infraestructura blava, l'execució de les accions i mesures que preveu la Directiva Marc de l'Aigua a Catalunya esdevé el camí més idoni per assolir aquest objectiu estratègic en l'àmbit dels ecosistemes aquàtics que en formen part. És l'instrument d'aplicació obligada als estats membres de la Unió Europea per assolir un bon estat ecològic i químic de les masses d'aigua superficials i un bon estat químic i quantitatiu de les masses d'aigua subterrànies, i per convertir la nova cultura de l'aigua en una política específica que s'ha de coordinar amb la resta de polítiques sectorials. Les mesures de la Directiva Marc de l'Aigua ja s'estan fent efectives a Catalunya i el desplegament de l'Estratègia del patrimoni natural i la biodiversitat de Catalunya reforça l'aplicació d'aquelles que tenen un impacte més positiu i rellevant en la conservació de la biodiversitat.

Resultats esperats per al 2030

- S'han identificat els punts crítics per a la connectivitat ecològica del territori a Catalunya, tant terrestres com fluvials, i s'hi ha actuat en la majoria d'ells per restablir les connexions perdudes més prioritàries.
- S'ha consolidat l'execució d'un programa de millora de la infraestructura verda, que anualment preveu actuacions en diversos punts del territori per tal de reforçar i recuperar la funcionalitat ecològica dels ecosistemes, els hàbitats, les espècies i el paisatge.

- L'aplicació de solucions basades en la natura s'ha estès a Catalunya, esdevenint tècniques menys costoses, multifuncionals i que no només permeten una relació més respectuosa amb la natura, sinó que també contribueixen a recuperar la biodiversitat perduda.
- S'han assolit el bon estat ecològic i químic de les masses d'aigua superficials i el bon estat químic i quantitatiu de les masses d'aigua subterrànies que preveu la Directiva Marc de l'Aigua.

ÀMBIT 4. Integració del patrimoni natural en les polítiques sectorials

La natura és motor de desenvolupament local i de dinamització econòmica i amplifica els beneficis i les oportunitats econòmiques en tots els sectors: introduir objectius de conservació de la natura en les polítiques sectorials disminueix les tensions sobre el patrimoni natural, dona coherència a l'acció de govern, i millora la qualitat de vida de les persones.

OE 4.1 Millorar la contribució de les polítiques agrícoles, ramaderes i forestals a la conservació del patrimoni natural i la biodiversitat

Durant les darreres dècades, la dinàmica de les zones rurals de Catalunya, en termes generals, s'ha polaritzat. D'una banda s'han reduït notablement les activitats agrícoles, ramaderes i forestals de caràcter extensiu, que tradicionalment havien creat i mantingut el mosaic agroforestal propi del nostre país, al qual estan vinculats nombrosos hàbitats i espècies d'interès per a la conservació. D'una altra, la intensificació dels aprofitaments, especialment dels vinculats a les activitats agrícoles i ramaderes que s'ha produït en determinades àrees, ha provocat un empobriment dels components de la biodiversitat, donant lloc a sistemes extremadament artificialitzats. Aquest procés està sent generalitzat a tot el planeta, i el predomini dels serveis ecosistèmics d'aprovisionament ha anat en detriment de les funcions ecològiques i els serveis de regulació i culturals, amb els greus desequilibris i riscos que això comporta per a les societats humanes –com ara la manca de seguretat alimentària.

En el marc europeu, davant la greu pèrdua de biodiversitat, les polítiques comunitàries en els àmbits agrícola, ramader i forestal han intentat incidir positivament en la incorporació de criteris ambientals en aquestes activitats, i en particular de conservació de la biodiversitat i el patrimoni natural. En molts casos, els instruments financers proposats per la UE no han estat prou ben aprofitats per transitar cap a un model que incorpori la conservació dels ecosistemes i dels seus serveis en l'essència de les activitats agrícoles, ramaderes i forestals.

Tots aquests canvis han tingut també efectes negatius en altres aspectes, com ara la pèrdua d'agrodiversitat o l'increment dels grans incendis forestals, d'impacte devastador. Això és conseqüència, d'una banda, de les mancances dels models agrari i forestal actuals, que han de reorientar-se per adaptar nous instruments de planificació, gestió i finançament adequats per donar resposta a la demanda productiva. I d'una altra, la demanda de la societat per mantenir tot el conjunt d'altres beneficis i serveis que proporcionen aquestes activitats.

L'agricultura i la ramaderia són activitats essencials per a l'economia i per avançar cap a models d'autoabastiment i sobirania alimentària. Construeixen el paisatge rural i, sempre que mantingui un equilibri amb el seu entorn, proporciona hàbitats clau per a la biodiversitat. Alhora, la biodiversitat dels ambients agraris aporta nombrosos avantatges per a les activitats agràries si se saben trobar les sinèrgies adequades amb els elements del patrimoni natural. És necessari trobar mecanismes i instruments perquè les activitats agràries considerin la conservació de la biodiversitat en els seus models d'explotació.

Com a conseqüència de l'abandó de l'activitat agrícola i la disminució de l'activitat al bosc, la superfície forestal de Catalunya ha continuat augmentant en la darrera dècada fins assolir actualment 2.070.000 hectàrees -el 64% de la superfície del país-. D'aquestes, aproximadament 1.300.000 hectàrees corresponen a superfície arbrada i coberta per boscos -el que representa el 40% de la superfície de Catalunya-. En aquest escenari, la propietat forestal hi té un paper clau, ja que el territori que gestiona allotja una part molt important de la biodiversitat del país i proveeix de nombrosos serveis ecosistèmics a la societat. Reforçar els objectius i les accions específiques de conservació del patrimoni natural en la gestió forestal ha de contribuir, no només a preservar les espècies i els hàbitats, sinó també a valoritzar els productes forestals obtinguts de forma planificada i compatible amb els valors naturals i els serveis ecosistèmics dels boscos.

Per això, aquest objectiu apunta a la necessitat de reconèixer que les activitats agrícoles, ramaderes i forestals són instruments bàsics per a la gestió del patrimoni natural del país. Incorporar objectius de conservació en aquestes polítiques, de forma complementària als objectius de producció, ha de permetre incrementar el valor afegit d'aquests productes i repercutir en benefici de la biodiversitat, i alhora de l'economia del propi sector.

Resultat esperats per al 2030

- L'any 2030 les polítiques agrícoles, ramaderes i forestals s'han consolidat com un pilar clau de la gestió territorial i incorporen l'objectiu de conservar la biodiversitat i el patrimoni natural com una part essencial del seu model productiu sostenible.
- Els instruments de finançament públic i de col·laboració públic-privada han esdevingut l'eina principal per incorporar la conservació de la biodiversitat dins de l'activitat agrícola, ramadera i forestal, amb un benefici òptim per als sectors productius i també per a la societat, sense que els costos recaiguin sobre els productors.
- Les tendències negatives de pèrdua de la biodiversitat en els medis agrícoles s'han revertit amb la recuperació d'activitats agrícoles i ramaderes que mantenen els mosaics agroforestals i amb la reconversió dels usos més intensius cap a aprofitaments més compatibles amb la biodiversitat. En paral·lel, s'han recuperat les varietats i races autòctones que componen l'agrodiversitat tradicional, que han esdevingut un valor reconegut per part de la societat i les demanda.
- L'explotació forestal ha esdevingut una activitat d'aprofitament de recursos naturals estratègica i per això incorpora, de forma concertada, d'objectius i mesures per a la conservació i el foment de la biodiversitat en la planificació i la gestió del boscos. La Xarxa de Reserves Forestals de Catalunya, que protegeix els boscos més vells i d'alt valor natural del país com a grans reservoris de biodiversitat forestal d'evolució natural, s'ha consolidat.
- La prevenció dels incendis forestals ha incorporat el foc com a instrument de gestió en un territori que ha reduït el combustible i la seva continuïtat mitjançant un increment de l'activitat agroforestal que integra els objectius de conservació. S'ha minimitzat així el risc d'incendis forestals extrems i incontrolables i s'ha millorat l'adaptació al canvi climàtic.

- La societat valora els productes agrícoles, ramaders i forestals vinculats a la conservació dels ecosistemes i dels seus serveis, i els prioritza front d'altres que no tenen en compte la conservació de la biodiversitat en la seva producció.

OE 4.2 Protegir els ecosistemes marins i la seva diversitat i funcionalitat

La Mediterrània és el quart mar amb més diversitat marina del planeta, amb unes 17.000 espècies descrites fins el moment i amb un 28% d'endemismes, i amb una enorme variabilitat i complexitat ambiental, que incrementa la seva singularitat ecològica.

Catalunya ha estat depenent d'aquesta riquesa biològica durant mil·lennis, contribuint al desenvolupament social i econòmic de les societats que hi han viscut al llarg del temps, i sobretot en les seves àrees costaneres, on actualment es concentra la major part de la població. Lluny de tornar-se més feble, la nostra dependència del mar es preveu que sigui cada cop més gran, com a font d'aliments o medicaments, com a mitjà per transportar mercaderies o com a espai de gaudi turístic i recreatiu.

Però el repte és gran. Més dependència del mar també comportarà un increment en els riscos per a la conservació de la biodiversitat, per l'aparició de noves amenaces sobre un medi, que després de segles de pressió humana, està en una situació de vulnerabilitat molt elevada. La biodiversitat de la Mediterrània està fortament amenaçada per causa de la sobreexplotació dels seus recursos naturals, la pèrdua d'hàbitats, la contaminació i, en les zones més humanitzades, per la sobrefreqüentació dels ecosistemes litorals i marins. Actualment, la Mediterrània ja és una de les regions del planeta amb més presència d'espècies exòtiques invasores, i aquestes amenaces es preveu que s'agreugin en el futur per efecte del canvi climàtic i la degradació dels hàbitats.

La sobreexplotació pesquera que afecta els caladors d'arreu de la Mediterrània és una de les pressions severes que han patit els ecosistemes marins, i aquesta també afecta la costa catalana i els seus recursos biològics, i ha conduït a la pèrdua de biodiversitat i a la degradació de diversos hàbitats marins, que en molts casos encara no han estat avaluats amb detall. Per aconseguir solucions a aquest problema cal la implicació de diversos sectors, no només del pesquer. En aquesta línia, la Política Pesquera Comuna de la Unió Europea ha respost fomentant la redacció de plans de gestió en totes les pesqueres que poden comportar un sobreesforç per a les espècies i els seus ecosistemes.

Aquest objectiu estratègic coincideix amb l'objectiu 2.1 de l'Estratègia Marítima Catalana, actualment en elaboració, que preveu millorar aspectes lligats a la governança i la gestió de l'espai marítim, aplicant mesures innovadores que frenin i regulin els usos perjudicials o poc respectuosos amb la biodiversitat que es desenvolupen en aquest espai.

Cal, doncs, reorientar alguns dels plantejaments seguits fins ara i introduir-hi objectius i criteris en els instruments de planificació i gestió de l'espai litoral i marítim que converteixin la conservació del patrimoni natural en un objectiu prioritari de les polítiques marítimes i pesqueres. L'aplicació de la Directiva sobre ordenació de l'espai marítim o altres iniciatives per definir una estratègia marítima específica per a la Mediterrània occidental, són processos estratègics en marxa a Europa amb els quals l'Estratègia del patrimoni natural i la biodiversitat de Catalunya i l'Estratègia Marítima Catalana s'incardinaran, a fi i efecte de trobar sinergies positives que ajudin a frenar la degradació dels hàbitats i la desaparició de les espècies, i garantir la conservació de la biodiversitat marina a la Mediterrània.

Resultats esperats per al 2030

- S'han incrementat i millorat els programes de seguiment de la biodiversitat marina i del litoral i la recollida de dades a Catalunya, i es disposa d'informació suficient per fer una avaluació de l'estat de conservació en què es troba.
- La planificació, l'ordenació i la gestió del litoral i del medi marí de Catalunya es desenvolupen sota una perspectiva ecosistèmica, i els hàbitats i les espècies marines amenaçades han millorat significativament l'estat de conservació. S'estan executant projectes de restauració dels ecosistemes marins i litorals que havien resultat degradats.
- La sobreexplotació de recursos pesquers s'ha aturat definitivament i l'impacte de la pesca sobre els ecosistemes i les espècies marines ja no en compromet la conservació.

OE 4.3 Incrementar la implicació del sector empresarial i financer en la conservació del patrimoni natural

El sector empresarial té un paper clau en la conservació de la biodiversitat. D'una banda, l'activitat econòmica comporta aprofitar directament els béns i els serveis que la natura li aporta com les matèries primeres o altres recursos naturals imprescindibles per a la producció. D'altra banda, una biodiversitat i un entorn natural en bon estat de conservació esdevé l'actiu fonamental que genera l'activitat empresarial de certs sectors econòmics, com per exemple el turisme, que aprofita els paisatges naturals o els entorns ben conservats com un dels principals actius turístics de qualitat que promou aquesta indústria.

També són cada cop més els inversors i accionistes que condicionen les seves decisions tenint en compte la manera en què les empreses es relacionen amb la natura i els efectes negatius o positius de la seva activitat sobre la biodiversitat.

D'altra banda, sabem que tots els esforços que es facin per part de les administracions i els actors socials per aturar la pèrdua de biodiversitat a Catalunya no seran suficients sense la implicació decidida del sector empresarial i financer en la conservació del patrimoni natural.

Per aconseguir aquest impuls és necessari fer més visible el paper d'aquest sector en la conservació de la natura, i dissenyar fórmules i instruments que permetin a les empreses incorporar la biodiversitat en els balanços econòmics. Una via és aconseguir integrar la jerarquia de mitigació en les activitats empresarials i evitar, minimitzar, corregir i compensar els seus efectes negatius sobre la biodiversitat derivats de l'activitat, a totes les escales, i en especial les que fan un aprofitament més directe dels recursos naturals i generen uns impactes més greus.

En segon lloc, adoptar models empresarials basats en l'economia verda i circular hauria d'esdevenir una pràctica generalitzada d'innovació de l'activitat econòmica, juntament amb una política de responsabilitat social corporativa (RSC), i en la qual la conservació del patrimoni natural tingui un protagonisme específic.

I en tercer lloc, cal avançar en el disseny i desenvolupament d'instruments financers per al sector privat que posin en valor la biodiversitat i considerin la seva conservació com una oportunitat per al desenvolupament econòmic i l'ocupació. Per exemple, fent més fluïda la col·laboració entre les empreses i els agents directament vinculats a la conservació del patrimoni natural, com les entitats ambientals o les entitats de custòdia del territori,

potenciant les sinèrgies entre ambdós sectors i promovent el mecenatge i les donacions econòmiques.

Resultats esperats per al 2030

- Per al 2030, el sector empresarial català ha incrementat la seva implicació en la conservació del patrimoni natural i ha adoptat de forma generalitzada mecanismes per integrar la biodiversitat en la seva política ambiental i en l'activitat productiva.
- Els sectors empresarials de Catalunya que tenen més incidència sobre el patrimoni natural han adoptat fórmules per reorientar la seva activitat cap a l'economia circular, han incorporat la jerarquia de mitigació de forma generalitzada i apliquen mecanismes de compensació i restauració del patrimoni natural.
- El mecenatge empresarial en benefici de la conservació de la natura a Catalunya s'ha consolidat com una pràctica de coresponsabilitat de les empreses amb la societat.
- El sector financer català té en compte la conservació de la biodiversitat en els seus plans d'inversions, tant interiors com exteriors.

OE 4.4 Millorar la compatibilitat de la caça i la pesca recreativa amb la conservació de la biodiversitat

De forma generalitzada, les activitats de caça i pesca recreatives han centrat els seus objectius principalment en potenciar les espècies d'interès cinegètic o per a la pesca esportiva. Poques vegades s'ha incorporat objectius específics de conservació dels ecosistemes o d'altres espècies no cinegètiques o d'interès per a la pesca en els instruments de planificació d'aquestes activitats. Per tant, ha prevalgut una gestió parcial i mancada d'una visió més àmplia de les dinàmiques ecològiques del medi natural, que va en detriment d'altres espècies rellevants per a la conservació dels ecosistemes, dels seus processos i, fins i tot, en alguns casos de la pròpia conservació de les espècies cinegètiques objectiu de la caça o de la pesca.

L'excepció la constitueixen les figures de protecció sectorial –reserves de caça i reserves genètiques de truita- i altres espais de protecció complementària, com els refugis de caça i de pesca–, que han tingut, en general, un impacte favorable per a la conservació de la biodiversitat i sobre els territoris inclosos dins aquestes figures. En aquestes àrees, la gestió pot disposar de més recursos i té objectius més amplis, no només cinegètics, i es basa en una visió ecosistèmica.

Tanmateix, alguns practicants i titulars d'àrees de caça sí han anat incorporant paulatinament mesures de conservació en la planificació i la pràctica d'aquestes activitats. Es tracta sovint d'accions orientades a reduir els impactes negatius, directes o indirectes, que aquestes activitats tenen sobre el medi natural. Però el cert és que aquestes regulacions hagin tingut un impacte limitat degut, entre d'altres factors, a la manca d'un control efectiu.

Aquest objectiu estratègic proposa reorientar les activitats cinegètiques i la pesca esportiva per convertir-les en eines de gestió activa de les espècies i dels seus hàbitats, preservant i

reconeixent l'important paper social i recreatiu que tenen. És necessària una revisió dels instruments que ordenen aquestes activitats i que, com a activitats tradicionals amb un fort lligam amb el medi, incorporin la conservació del patrimoni natural com un dels seus objectius troncats.

El nou marc legal de planificació i gestió ha de definir la caça i la pesca com instruments de control i gestió de poblacions de fauna, a través d'accions d'aprofitament i alliberament destinades a afavorir les espècies d'interès per a la conservació, i a lluitar contra les espècies invasores o d'altres que tinguin un impacte negatiu sobre el medi. La pràctica d'aquestes activitats hauria de ser definida les necessitats de gestió de les poblacions i dels ecosistemes, reproduint en la mesura possible l'acció dels depredadors naturals i afavorint les estructures i dinàmiques pròpies de cada espècie.

Aquestes mesures s'han de complementar amb d'altres de no menys importants, com la formació dels practicants de la caça i la pesca esportives, i un control més efectiu de la implementació de la planificació de les activitats i de les regulacions establertes.

Resultats esperats per al 2030

- L'any 2030 Catalunya compta amb una Llei de caça pròpia que incorpora la conservació de la fauna i dels seus hàbitats com un objectiu prioritari i ha establert els mecanismes perquè l'activitat cinegètica sigui una veritable activitat de gestió activa per a la protecció i millora del patrimoni natural.
- El conjunt d'instruments de planificació i gestió de l'activitat cinegètica i de pesca recreativa té com a finalitat la conservació de les espècies d'interès, la millora dels hàbitats, la potenciació de les espècies d'interès per a la conservació i el control de les espècies perjudicials per al medi, de manera especial, les espècies exòtiques invasores.
- La gestió cinegètica i de la pesca recreativa es desenvolupa de manera totalment coordinada amb les polítiques específiques de conservació. Aquesta coordinació és màxima en els espais naturals que compten amb alguna figura de protecció.
- S'han eliminat les pràctiques cinegètiques i de pesca recreativa que tenen un impacte negatiu sobre el medi natural. En la pesca recreativa d'espècies autòctones s'ha generalitzat la pràctica la pesca sense mort, i s'ha estès àmpliament també en l'àmbit marítim per algunes espècies, fet que ha contribuït a eliminar la pressió sobre algunes espècies sobrepescaades o escasses.
- L'exercici de la caça i la pesca han contribuït a dur les poblacions de les espècies cinegètiques cap a una estructura i una dinàmica cada vegada més propera a la natural, mitjançant la millora de l'hàbitat, el reforçament de poblacions quan així es recomana i un control de les poblacions basat en la conservació i millora.

OE 4.5 Fomentar el respecte per la natura en les activitats turístiques, esportives i de lleure a l'aire lliure

La tradició excursionista a Catalunya ha estat, històricament, en l'origen de les iniciatives de conservació del patrimoni natural. L'apropament a la natura a través del lleure, i més

recentment del turisme, l'esport i altres activitats que es desenvolupen a l'aire lliure, constitueix una oportunitat per transmetre a la societat els valors que fomenta la conservació del patrimoni natural i la necessitat de la protegir-lo i millorar-ne l'estat de conservació.

Tanmateix, la massificació de les visites en determinats indrets d'alt valor i elevada fragilitat i la pràctica de determinades modalitats de lleure i esport molt intensives que provoquen impactes negatius exigeixen una necessària i obligada regulació, a fi i efecte que puguin continuar sent compatibles amb la conservació dels valors que la pròpia activitat cerca.

Tant des d'una aproximació global per a tot l'entorn natural, com específica per als espais naturals protegits, fins ara s'ha comptat amb una ordenació i una regulació d'aquestes activitats molt bàsica, i que ha esdevingut insuficient. L'increment de popularitat de les activitats recreatives i esportives en el medi natural és imparable i cada cop serà més necessari un marc normatiu i regulador, que dosifiqui l'accés al medi natural i estableixi les activitats compatibles amb la conservació dels valors naturals.

De forma anàloga com s'està fent en d'altres països europeus, les activitats organitzades de caràcter esportiu, turístic o de lleure és necessari que vagin incorporant paulatinament criteris de conservació del medi natural. La creixent preocupació social i l'excepcionalitat del nostre patrimoni natural ens hi obliguen. En aquesta línia, alguns exemples que ja funcionen són la Carta Europea de Turisme Sostenible o les mesures que preveu el Pla de foment del turisme sostenible en espais naturals protegits. En el cas de les activitats organitzades i competicions que es realitzen dins espais naturals protegits es fa necessari establir una major implicació del sector en la conservació dels valors naturals d'aquests espais mitjançant mecanismes de compensació, com per exemple, destinar una part de les inscripcions a projectes de conservació o desenvolupar actuacions de voluntariat per a la millora de l'espai.

En aquest sentit, cada vegada són més les empreses i iniciatives del sector esportiu, recreatiu i del lleure que adopten de forma voluntària algunes mesures per fer més compatible la seva activitat amb la conservació de l'entorn natural.

Aquest objectiu apunta doncs, a revisar i reforçar el marc normatiu existent, afavorir i potenciar les iniciatives dels àmbits turístic, esportiu i de lleure, i avançar en la sensibilització ciutadana sobre els impactes que aquestes activitats tenen sobre un medi natural fràgil i de gran valor.

Resultats esperats per al 2030

- El marc normatiu vigent fa compatible el necessari gaudi del medi natural de les persones amb la conservació dels valors naturals.
- El territori català compta amb un model turístic, d'esport i de lleure en el medi natural que, conjuntament amb les realitats socioeconòmiques de cada indret, defineix les zones on cal limitar la pressió d'aquestes activitats i les zones on aquestes activitats resulten beneficioses com a motor d'àrees econòmicament deprimides.
- El sector turístic, esportiu i de lleure ha incorporat en el seu model empresarial els valors del patrimoni natural i la necessitat de conservar-lo i millorar-lo. Per això, evita promoure els indrets i les activitats que no són compatibles amb aquests valors i transmet a les

persones que les practiquen el respecte i l'estima per la natura, i contribueix a la conservació i recuperació del patrimoni natural.

- Els indrets amb una major pressió turística, esportiva i de lleure –com el litoral i els espais naturals protegits– s'han dotat d'instruments específics d'ordenació que prioritzen la conservació estricta dels seus valors naturals sense deixar de banda l'ús i el gaudi compatible d'aquests espais singulars i atractius per part de les persones.

ÀMBIT 5. Governança: organització administrativa, marc legal i fiscalitat

Adaptar la governança del patrimoni natural a la realitat social i econòmica actual augmenta l'eficàcia de les polítiques de conservació: és necessari optimitzar els recursos, facilitar la relació de l'Administració amb la ciutadania, millorar l'estructura administrativa i establir un nou marc legal i fiscal favorable a la conservació.

OE 5.1 Adaptar la governança del patrimoni natural als nous reptes de conservació i fer-la més efectiva

La governança és un concepte ampli i amb nombroses interpretacions. No obstant això, en el context d'aquesta Estratègia s'entén com el conjunt d'elements a través del qual les polítiques públiques de conservació de la natura s'articulen amb la ciutadania, les organitzacions, els moviments socials i els diversos grups d'interès. Els elements que participen en la governança del patrimoni natural a Catalunya són:

- les institucions i administracions públiques de les diverses escales territorials i les eines i mecanismes d'intervenció i gestió pública;
- els diferents agents polítics, socials i econòmics implicats en la conservació de la natura;
- el marc jurídic i les regulacions normatives que incideixen directa i indirectament en la conservació de la natura;
- i els canals de comunicació i d'interrelació entre els tres elements anteriors.

Fins ara s'han aconseguit avenços indubtables en matèria de conservació de la natura al nostre país. Però el model actual de governança del patrimoni natural de Catalunya té forces limitacions per adaptar-se a una realitat ambiental, social i econòmica molt canviant, i cada cop més exigent en nous reptes. Per fer front a aquests reptes és necessària una estructura administrativa amb una distribució competencial sòlida i ben articulada, resoldre els dèficits de gestió del sistema d'espais naturals protegits i superar l'obsolescència del marc normatiu vigent i de les limitacions pressupostàries.

Cal crear l'Agència del Patrimoni Natural de Catalunya, una nova estructura organitzativa i de gestió pública més eficient i autònoma, i noves eines per implicar en la governança a tots aquells grups i agents que tenen un paper protagonista en les polítiques de conservació de la natura.

També són necessaris canals de participació més directes, àgils i efectius que els disponibles fins ara, mitjançant els quals la societat es pugui empoderar i implicar-se de manera més efectiva i oberta a la conservació de la natura.

La pèrdua de biodiversitat a Catalunya continua essent una greu amenaça per al país. Amb la finalitat d'aconseguir una acció conjunta més efectiva que reverteixi aquesta tendència negativa, aquest objectiu estratègic busca aconseguir un nou model de governança del patrimoni natural d'alta qualitat que:

- 1) reorienti la manera d'organitzar i estructurar l'administració, n'amplifiqui l'acció i optimitzi els recursos disponibles;
- 2) garanteixi un marc normatiu modern i adaptat a les noves necessitats, enfortint la vigilància i el control per assegurar-ne l'aplicació;

- 3) millori els mecanismes de relació entre l'administració i els diferents actors del territori amb implicació en la conservació del patrimoni natural i la biodiversitat i estendre l'impacte positiu de les polítiques de conservació arreu del país.

Tot i que el paper de la ciutadania, dels moviments socials i d'altres grups d'interès és indissociable del concepte de governança, s'ha considerat oportú agrupar els objectius que fan referència a aquest component específic en l'àmbit 6 de l'Estratègia. Així mateix, també es tracten aspectes de governança, específicament d'espais naturals protegits, en l'àmbit 2.

Resultats esperats per al 2030

- L'any 2030 la governança del patrimoni natural a Catalunya és d'una alta qualitat democràtica i ha superat àmpliament les limitacions del model existent fins l'any 2017. S'articula eficaçment amb la ciutadania i els agents que participen en la conservació de la natura a través d'una administració àgil, eficient i connectada telemàticament amb els ciutadans.
- L'Agència del Patrimoni Natural de Catalunya s'ha consolidat com l'estructura administrativa sobre la qual pivota el nou model de governança de les polítiques de conservació de la natura de la Generalitat de Catalunya.
- El nou marc legal de conservació de la natura ha superat les limitacions i l'obsolescència del marc anterior, i és prou ampli i flexible com perquè la resta de normativa sectorial que se'n deriva puguin adaptar-se fàcilment a la realitat canviant, i a la nova informació disponible sobre l'estat de conservació dels diversos components del patrimoni natural que aporten els nous sistemes de seguiment.
- La participació dels ens locals en la conservació de la natura s'ha generalitzat i la majoria de municipis han impulsat mecanismes per integrar el patrimoni natural i la biodiversitat en la seva política municipal, amb l'objectiu de garantir-ne la conservació.

OE 5.2 Implantar eines financeres i de fiscalitat favorables a la conservació del patrimoni natural

Per desplegar una política de conservació efectiva i una gestió adaptativa, és necessari ampliar la disponibilitat de recursos econòmics i les eines i capacitats per optimitzar-los. En aquest context, aquest objectiu planteja millorar l'aplicabilitat dels fons i eines financeres europeus de què disposa Catalunya per finançar la conservació de la biodiversitat. Cal optimitzar el rendiment final d'aquests recursos i dirigir-los cap a les actuacions més prioritàries.

D'altra banda, la conservació de la natura, com a part constituent i essencial de la política ambiental, també requereix d'instruments econòmics que contribueixin a penalitzar o premiar els agents econòmics segons el seu comportament i impacte sobre la natura.

Aconseguir avenços en fiscalitat ambiental és una necessitat urgent. A data d'avui Catalunya encara té molt camí per recórrer en aquesta matèria. Utilitzar el sistema fiscal per incentivar i promoure canvis de comportament en la societat és un mecanisme àmpliament usat i estèsament provat en altres polítiques sectorials, i també hauria de ser aplicat en les polítiques de conservació per complementar-ne l'acció.

A Catalunya disposem d'alguns exemples de fiscalitat ambiental que ja s'apliquen a altres àmbits, com a la gestió de l'aigua -cànons de sanejament- i a la gestió de residus –impostos sobre tractament de residus municipals, industrials i de la construcció-, i actualment ja es treballa per desenvolupar nous instruments fiscals vinculats a les emissions de contaminants atmosfèrics, gasos d'efecte hivernacle o a la producció d'energia nuclear. Per tant, aquest objectiu estratègic planteja també avançar en mecanismes de fiscalitat finalista que repercutixin directament en les polítiques de conservació de la natura. La fiscalitat ambiental es basa en el principi de “qui contamina paga”. En el cas de la fiscalitat aplicada a la conservació del patrimoni natural i la biodiversitat aquest principi es traduiria en “qui destrueix o perjudica la biodiversitat paga”.

A banda dels mecanismes de penalització, també cal definir fórmules que premiïn la contribució de la societat a la conservació de la biodiversitat. Les deduccions fiscals per donacions o mecenatges són un instrument clau per incrementar-les i estendre aquestes pràctiques entre la societat. Les deduccions fiscals per als propietaris de finques amb acords de custòdia del territori han de permetre incrementar el nombre de particulars i empreses que s'impliquen en la conservació de la natura.

D'altra banda, també és necessari incidir en aquells incentius o subsidis aplicats en d'altres polítiques sectorials del Govern que puguin tenir efectes directes o indirectes sobre la biodiversitat, per tal de reorientar-los i introduir-hi criteris de selecció prioritària dels que contribueixen a millorar la integració la biodiversitat.

Tot i que l'objectiu principal de la fiscalitat ambiental és articular canvis de comportaments de la societat, que en el cas de la conservació de la natura es traduirien en aconseguir una activitat econòmica i de consum més respectuosos amb la biodiversitat, la recaptació derivada dels nous impostos permetrà, alhora, ampliar les fonts de finançament complementàries de les polítiques de conservació.

Resultats esperats per al 2030

- Les fonts de finançament internacional de què disposa Catalunya s'apliquen de forma més específica i dirigida a les prioritats del país en matèria de conservació de la biodiversitat.
- Catalunya compta amb un fons propi per finançar la conservació de la natura que es nodreix de diferents impostos finalistes específics que promouen actituds respectuoses amb la conservació de la biodiversitat.
- Totes les subvencions i altres ajuts sectorials de l'administració inclouen en les seves bases criteris per garantir que les actuacions subvencionades no comporten efectes negatius sobre la biodiversitat.
- Les donacions i el mecenatge en favor del patrimoni natural continuen creixent a Catalunya i s'han convertit en una de les fonts més importants de finançament de les entitats ambientals que treballen per la conservació de la natura.

ÀMBIT 6. Implicació de la societat

El patrimoni natural té valors històrics, culturals, socials i espirituals que el vinculen estretament a les persones. Reconèixer el vincle emocional amb la natura i implicar la societat en la conservació del patrimoni natural la converteix en l'agent protagonista i coresponsable del repte d'aturar la pèrdua de biodiversitat: és necessari fer-ne un agent actiu i compromès.

OE 6.1 Ampliar la consciència de les persones sobre el patrimoni natural i la biodiversitat

La comprensió dels serveis ecosistèmics per part de la nostra societat, com una de les expressions més evidents dels vincles indissociables entre la societat i la natura, és un dels reptes comunicatius més importants que tenim per davant els propers anys. Envers ells s'ha bastit un potent discurs per al canvi social que s'està emfatitzant des de totes les instàncies internacionals i europees.

La pol·linització dels vegetals i fruites que consumim que realitzen milers d'espècies d'insectes; la retenció de l'aigua i l'esmoreïment dels efectes de les avingudes dels boscos de ribera; l'elevada capacitat de captura de carboni dels organismes marins o els efectes terapèutics de la natura sobre les persones que pateixen malalties mentals, són serveis ecosistèmics amb incidència directa sobre el nostre benestar. Sovint es donen per suposats, però convé reforçar el reconèixer del seu valor i la transcendència que tenen per a la nostra qualitat de vida, i en molts casos, directament per a la nostra supervivència. La sensibilització de la població, buscada tradicionalment a partir de la riquesa inherent a la natura, en termes tècnics i científics, s'ha d'ampliar a un àmbit de percepció de base més ampla, apel·lant a aspectes més propers al conjunt de la població.

La presa de consciència de la societat s'ha d'enriquir amb nous arguments simbòlics (generin o es basin en un vincle emocional), funcionals (donin indicacions de com actuar) i vivencials (es basin en l'experiència i tinguin relació amb la quotidianitat), que permetin fer visible la importància dels serveis ecosistèmics com a vincles directes de la natura amb aspectes essencials de la nostra vida com la salut, el consum, l'economia, el lleure, l'esport, la cultura i, en definitiva, amb la nostra qualitat de vida.

La millora de la sensibilització ha de dirigir-se a la població en general i també a col·lectius específics, sigui perquè creen opinió, sigui perquè acaben informant, proposant o prenent decisions que tenen un impacte negatiu sobre el patrimoni natural. Per això, una de les línies de treball s'ha de dirigir a col·lectius com els mitjans de comunicació o altres disciplines amb incidència directa sobre l'opinió ciutadana, així com introduir-los en els àmbits de la docència i la formació de col·lectius específics. Caldrà reforçar aquesta sensibilització especialment en els habitants de les ciutats, on s'ha afeblit de forma més evident el vincle entre les persones i la natura.

Els instruments per assolir aquest objectiu estratègic són, principalment, els recursos per a la formació i l'educació, i la revisió de les accions de foment existents, com les línies de subvenció, fent que contribueixin a fer més visibles els béns i serveis ambientals, i el vincle amb les persones.

Resultats esperats per al 2030

- La societat catalana és coneixedora de l'extraordinari patrimoni biològic i geològic del país i està sensibilitzada i implicada en la seva conservació com un actiu únic que, ben gestionat, constitueix una font de coneixement, riquesa i benestar per a les persones.
- El paper dels serveis dels ecosistemes està plenament integrat en l'ideari social, i la conservació de la natura no s'associa només a la vàlua intrínseca (científic-tècnica) dels elements i processos que en formen part.
- La conservació del patrimoni natural i la biodiversitat, i dels béns i serveis que proporcionen, s'ha inclòs en el currículum educatiu i formatiu bàsics.

OE 6.2 Augmentar la participació individual i col·lectiva en la conservació del patrimoni natural i la biodiversitat

Les societats antigues havien tingut cura de la natura, arreu del planeta, amb actitud reverencial i de benefici mutu en termes de salut personal i comunitària, espiritual i material. És en l'era contemporània, i de manera més intensa des de mitjans del segle passat, que s'ha estès la idea que la responsabilitat de conservar la natura recau fonamentalment sobre les administracions públiques competents. Però des de fa ja més d'una dècada, les fórmules de coresponsabilitat social amb el medi ambient i la conservació de la natura han augmentat, gràcies a la creixent sensibilització de la societat envers la crisi ecològica i degut a les limitacions en les capacitats econòmiques i humanes de les administracions públiques per afrontar els nous reptes de conservació.

Per continuar avançant i augmentar la participació individual i col·lectiva en la conservació de la natura primer cal reconèixer l'enorme implicació de la societat catalana en la conservació de la natura els darrers anys. En una època marcada per la manca generalitzada de recursos públics, entitats i col·lectius socials han tingut un paper clau per garantir la conservació del patrimoni natural de Catalunya, impulsant projectes basats en el voluntariat ambiental, amb una força social que difícilment podria haver assumit la pròpia administració.

Les actuacions privades han de continuar i créixer, i han de tenir un paper cada cop més protagonista en la conservació de la natura a Catalunya. Per tant, es fa necessari continuar impulsant i coordinant la participació ciutadana, sobretot a través del reforç de les entitats ambientals sense ànim de lucre que configuren el Tercer Sector Ambiental de Catalunya i aquelles que participen de la custòdia del territori. Les aportacions en termes de conservació voluntària (per part de propietaris de finques i/o entitats que les gestionen amb criteris de conservació o signen acords de custòdia del territori), de generació d'informació (via ciència ciutadana o per part de voluntaris que participen en els diversos programes de seguiment d'espècies, etc.) o de participació directa en actuacions de millora o restauració ambiental (voluntaris mobilitzats per entitats o via accions de Responsabilitat Social Corporativa d'empreses) són molt notables però poc reconegudes. Les accions de millora de l'entorn natural no es consideren encara accions de servei a la comunitat, a diferència d'altres accions de caràcter social.

Per assolir aquest objectiu caldrà reforçar el valor social de la tasca que duen a terme les entitats del tercer Sector Ambiental en general, i de les entitats de custòdia en particular, en la gestió del territori i la conservació de la biodiversitat. S'hauran d'incrementar els esforços de col·laboració públic-privada en la gestió del patrimoni natural i reconèixer les iniciatives

de conservació procedents d'entitats no lucratives, com les associacions d'empreses, els consorcis, les societats cooperatives, les empreses d'inserció laboral, els sindicats, les associacions de veïns, les cooperatives de consum, les associacions excursionistes, etc., que fan una gran contribució a millorar l'estat de conservació del patrimoni natural de Catalunya.

Resultats esperats per al 2030

- La participació del sector privat en la conservació de natura és un fet consolidat i creix anualment. Estan plenament establerts models d'implicació social que contribueixen a diversificar la governança del patrimoni natural, i especialment dels espais naturals, com el que promou la Xarxa de Custòdia del Territori a través dels acords de custòdia.
- La custòdia del territori s'ha convertit en una fórmula de governança molt estesa, sobretot a partir de l'aparició de mecanismes de fiscalitat favorable i deducció fiscal per als propietaris que hi participen.
- La societat catalana té un coneixement ampli de les entitats ambientals de Catalunya i hi ha un creixement continuat de la base social implicada en els seus projectes; es compta amb una oficina catalana de voluntariat ambiental ben consolidada que gestiona i coordina les accions de voluntariat d'arreu de Catalunya.
- Les iniciatives de ciència ciutadana es duen a terme de manera coordinada amb els centres i equips de recerca i el buidatge de dades se centralitza a través de l'observatori del patrimoni natural.

DOCUMENT ESBORRANY
ABRIL 2017

ÉSNA
TURA

Estratègia del patrimoni natural
i la biodiversitat de Catalunya

PLA D'ACCIÓ 2017-2021

**Generalitat
de Catalunya**

Objectius operatius i accions del Pla d'Acció 2017-2021

El Pla d'acció que tot seguit es presenta defineix els **objectius operatius** i les **accions** previstes per al període 2017-2021 que donen compliment als objectius estratègics (OE) de l'Estratègia per al 2030. La justificació i la descripció dels objectius estratègics s'exposen en l'apartat anterior.

Tot i que en el Pla les accions apareixen relacionades amb un únic objectiu operatiu, cal tenir en compte que una acció pot tenir impacte sobre un o més objectius operatius, també d'altres àmbits. En aquest document esborrany s'ha relacionat cada acció amb l'objectiu operatiu sobre el qual contribueix de forma més significativa. En la versió definitiva del Pla s'identificaran tots els objectius sobre els quals una mateixa acció té impacte, i també els òrgans responsables de l'execució de cada acció i la programació prevista.

ÀMBIT 1. Coneixement, informació i seguiment del patrimoni natural

OE 1.1 Incrementar la informació i el coneixement dels components del patrimoni natural i del seu estat de conservació

1.1.1 Incrementar la recerca sobre els elements clau del patrimoni natural en què Catalunya té més responsabilitat de conservació

- (1) Identificar i diagnosticar el grau de coneixement sobre els hàbitats i les espècies clau
Completar i actualitzar el coneixement d'hàbitats i espècies clau i avaluar-ne l'estat de conservació: identificar les espècies i els hàbitats per als quals és estratègic disposar d'informació acurada per raó del grau d'amenaça, de la responsabilitat de conservació que hi té Catalunya, del valor indicador i del grau de desconeixement que se'n tingui, entre d'altres. I posar a punt els procediments per mesurar-ne el grau de conservació.
- (2) Integrar i millorar la informació disponible sobre els hàbitats marins per elaborar una cartografia aplicable a la gestió
Recopilar la informació vigent sobre els hàbitats marins elaborada des de diferents àmbits i iniciar els treballs de base per elaborar una cartografia bionòmica dels ecosistemes marins. Específicament, és necessari completar la delimitació cartogràfica de les praderies de fanerògames marines i identificar les àrees marines de Catalunya amb més concentració i riquesa en termes de biodiversitat i hàbitats marins susceptibles de ser protegits legalment.
- (3) Fixar una agenda comuna de recerca entre les administracions públiques i els centres de recerca en matèria de biodiversitat i patrimoni natural
Pactar una agenda de treball -detallada en temes i accions- a dur a terme entre l'administració i els centres de recerca en matèria de patrimoni natural i biodiversitat, de forma coordinada amb els plans de recerca departamentals, i que fomenti la recerca col·laborativa entre centres i grups de recerca.

1.1.2 Millorar el seguiment dels components del patrimoni natural i dels factors que els afecten

- (4) Desenvolupar un sistema de seguiment global de la biodiversitat de Catalunya
El sistema de seguiment ha de:
  - iniciar un seguiment sistematitzat en diverses estacions de mostreig distribuïdes per tot el territori per obtenir una visió global de l'estat de conservació de la biodiversitat a Catalunya, i de les seves tendències.
  - definir els indicadors més adequats per mesurar: a) el compliment dels objectius de l'Estratègia i b) l'estat de conservació i les tendències dels components del medi natural a escala de Catalunya, adaptant, en la mesura del possible, els objectius de conservació internacionals més comuns (fites d'Aichi).
- (5) Programar el seguiment de les espècies i els hàbitats clau del patrimoni natural de Catalunya
Definir un programa de seguiment comú, que:
  - Identifiqui els projectes i les iniciatives de seguiment dels elements del patrimoni natural (hàbitats i espècies) existents –vigents o històrics-, els prioritzï -segons el seu caràcter estratègic, grau d'amenaça, responsabilitat de conservació que hi té Catalunya, valor indicador o grau de desconeixement, entre altres- i compari les metodologies per estandarditzar-les tant com sigui possible;
  - defineixi com a mínim els sistemes de seguiment de a) espècies indicadores sensibles al canvi climàtic, b) espècies protegides i amenaçades de les Directives Hàbitat i de Conservació de les Aus, c) la biodiversitat edàfica, i d) l'estat de conservació dels hàbitats naturals i seminaturals.
- (6) Definir un programa d'avaluació i seguiment de l'estat de conservació dels espais del sistema d'espais naturals protegits de Catalunya i de la seva efectivitat, específicament per als elements clau de la xarxa Natura 2000

Establir els termes de l'avaluació i el seguiment que convé aplicar als espais que conformen el sistema d'espais naturals protegits de Catalunya per poder mesurar l'efectivitat amb què es gestionen, tenint en compte els elements (hàbitats i espècies) que justifiquen la pertinença a la xarxa Natura 2000.

(7) **Analitzar els factors de canvi que condicionen la qualitat del medi**

Identificar els principals factors antròpics que incideixen en la transformació del medi i de la seva qualitat, (connectivitat, qualitat de l'aire, dels sòls, aquàtica, etc.) a escala de Catalunya i com a conseqüència, en l'estat de conservació dels elements clau del patrimoni natural

OE 1.2 Millorar la integració, el tractament i l'accessibilitat de la informació sobre el patrimoni natural

1.2.1 Integrar la informació disponible en una plataforma comuna

(8) **Constituir un observatori del patrimoni natural**

Definir l'estructura tècnica i administrativa de l'observatori del patrimoni natural, que ha de ser l'ens que integri i tracti la informació generada sobre el patrimoni natural, la biodiversitat i la geodiversitat a Catalunya, també per la ciència ciutadana, i una plataforma única per difondre-la.

(9) **Inventariar informació de detall sobre patrimoni natural**

Identificar les fonts que, sense tenir per objectiu directe el coneixement del patrimoni natural - com la procedent dels processos d'avaluació ambiental i de qualitat del medi-, generen informació rellevant, i establir mecanismes per canalitzar-la adequadament, juntament amb la que generen els programes de seguiment, els treballs de recerca, els centres d'estudis locals, etc., amb la finalitat de crear una base de dades geolocalitzada que permeti accedir a aquestes dades sovint disperses i, per tant, desconegudes i no aprofitades, sobre els elements del patrimoni natural.

1.2.2 Difondre i fer accessible la informació generada sobre el patrimoni natural

(10) **Crear eines específiques per difondre accions, iniciatives i resultats de l'Estratègia**

Obrir un portal amb tota la informació relativa al desplegament de l'Estratègia, que en pugui reportar el seguiment (a través d'un butlletí), els efectes i proporcionar enllaços directes a la consulta de dades sobre el patrimoni natural.

(11) **Impulsar una estructura de transferència de coneixement per a la gestió del patrimoni natural que inclogui els resultats de la recerca**

Dissenyar un mecanisme per passar de la informació al coneixement, de manera que la generació de d'informació es pugui traduir i aplicar a la gestió del patrimoni natural. Ho pot fer un ens o grup de treball, amb representants de l'àmbit de la recerca ambiental, la recerca tecnològica, el tercer sector ambiental i les iniciatives de recerca ciutadana, que faciliti la identificació de la informació més rellevant per al patrimoni natural, i la manera de transferir-la a la gestió.

ÀMBIT 2. Conservació dels elements del patrimoni natural

OE 2.1 Reforçar la gestió activa del sistema d'espais naturals protegits de Catalunya

2.1.1 Aconseguir una gestió efectiva del sistema d'espais naturals protegits adaptada al canvi climàtic

- (12) Enfortir els equips de gestió dels espais naturals protegits
Revisar les dotacions i estructures vigents, i adequar-les a les necessitats de funcionament de cada espai. Aconseguir que cada espai natural protegit tingui definida la seva estructura de govern i gestió, i disposi de la dotació necessària per complir els objectius establerts.
- (13) Aprovar els instruments de planificació pendents dels espais naturals protegits
Elaborar i aprovar els instruments de planificació dels espais naturals protegits següents: parcs del Cadí-Moixeró, Collserola, els Ports, el Montsant, Delta de l'Ebre, l'Alt Pirineu, Capçaleres del ter i del Freser, Aigüestortes, Cap de Creus i del Montgrí, Illes Medes i Baix Ter, i dels espais del PEIN i xarxa Natura 2000 del Delta del Llobregat de l'Alta Garrotxa, de les Gavarres, del Massís de l'Albera, de la Conreria-Sant Mateu-Céllecs i de les Muntanyes de Begur.
- (14) Desplegar les directrius i els instruments de gestió de la xarxa Natura 2000
Avançar en la gestió activa dels espais de la xarxa Natura 2000: a) partint de l'aplicació dels instruments de gestió aprovats i dels òrgans de gestió dels ENP existents, i b) potenciant la gestió territorial d'altres espais de la xarxa Natura 2000 que no disposen d'òrgan de gestió.
- (15) Impulsar fórmules de gestió compartida amb els ens locals i les entitats ambientals a més espais naturals protegits
Reforçar la gestió compartida als 11 espais naturals protegits que actualment compten amb un consorci de gestió participat per l'administració, i estendre mecanismes similars a altres espais naturals protegits.
- (16) Dotar les àrees marines protegides d'una gestió específica i diferenciada
Dotar les més de 85.000 hectàrees d'àrees marines protegides d'una gestió diferenciada respecte a la resta d'espais naturals protegits terrestres, i estructurar-les com a subsistema dins el sistema d'espais naturals protegits.

2.1.2 Completar la xarxa d'espais naturals protegits perquè sigui completa, representativa, diversa i equilibrada

- (17) Desenvolupar la planificació estratègica de la xarxa de parcs naturals
Desplegar les accions previstes en el document 'Planificació estratègica dels Espais Naturals de Catalunya 2014-2024', a mesura que es consolidi la gestió dels espais ja declarats. Supeditant el desplegament a la consolidació de la xarxa vigent, redefinir els criteris per a la fase 2018-2024 prioritzant a) la declaració d'espais de màxima protecció (categories I i II de la UICN), b) la protecció de zones amb configuració de mosaic agroforestal, amb activitat humana, agrícola i d'altre tipus, rics en biodiversitat i c) la consideració del patrimoni geològic de manera equivalent a com es fa amb la resta d'elements del patrimoni natural.
- (18) Dissenyar una estratègia d'adquisició de finques d'alt valor natural
Com a primer pas de l'estratègia, s'identificaran les finques que poden contribuir significativament al reforç del Sistema d'Espais Naturals Protegits, tant pel seu valor estratègic com per la categoria de protecció i la restricció d'usos que comporten, tenint en compte especialment les reserves naturals integrals i altres espais naturals de màxima protecció que es puguin declarar. Es valorarà la viabilitat i es calcularà el cost de les possibles adquisicions, per programar-les.

OE 2.2 Millorar la conservació de les espècies autòctones

2.2.1 Aplicar les estratègies de recuperació i conservació d'espècies per reduir el nombre d'espècies amenaçades

- (19) Aprovar el Catàleg de fauna amenaçada de Catalunya
Aprovar el Catàleg, que identifica les espècies de fauna en perill d'extinció i vulnerables.
- (20) Aprovar els plans de recuperació de les espècies de flora i fauna més amenaçades
Aprovar, amb dos processos de tramitació unificats –un per a les espècies de fauna i un altre per a les de flora-, els plans de recuperació de les espècies en perill d'extinció a Catalunya, com el tritó del Montseny, l'ós, l'àliga cuabarrada, el corniol dels Ports, les sabatetes de la mare de Déu, el sèseli, l'almesquera, la sargantana pallaresa o el gall fer. Els plans inclouran mesures de conscienciació social envers la conservació d'aquestes espècies. Actualment, d'acord amb el Catàleg espanyol d'espècies amenaçades, hi ha 50 espècies de fauna en perill, que amb l'aprovació del catàleg català ascendiran a 90; les de flora són 109.
- (21) Dissenyar i posar en marxa una estratègia d'actuació coordinada de la Xarxa de Centres de Recuperació de Fauna
Estructurar i reforçar la Xarxa, construint un nou centre als Aiguamolls de l'Empordà i planificant el nou Centre de Recuperació de Torreferrussa. Es revisaran les dotacions i la qualificació del personal i se'n garantirà l'autonomia financera. S'establiran protocols d'actuació per a situacions d'emergència (emergència sanitària, sequera, vessament de contaminants, etc.) i s'organitzarà una xarxa eficient de recollida de fauna salvatge ferida, especialment en períodes crítics (primavera i estiu).
- (22) Implementar el pla d'acció contra l'ús de verí
Desenvolupar un pla d'actuacions per evitar l'ús de verins en el medi natural d'acord amb la normativa vigent (patrolles canines, laboratoris de necròpsies dotats, etc).
- (23) Aprovar l'Estratègia catalana de conservació de flora 2014-2020 i executar-ne les accions prioritàries
Actualitzar l'Estratègia, que compta amb 54 mesures encara per aprovar i desplegar. Vincular-hi l'estratègia de conservació de flora ex-situ, també aprovada i pendent d'executar.

2.2.2 Prevenir i controlar les espècies exòtiques invasores

- (24) Millorar la base de dades de les espècies exòtiques (EXOCAT)
Mantenir actualitzada la informació de la base de dades de les espècies exòtiques trobades al medi natural a Catalunya, comptant també amb la contribució provinent de la ciència ciutadana i tenint present que hi ha espècies que són invasores només en determinats medis (com el barb roig en els estanys d'alta muntanya).
- (25) Elaborar un pla de prevenció per identificar les espècies exòtiques invasores, i aturar i gestionar-ne la propagació
El pla ha de preveure: a) identificar les espècies invasores terrestres i marines amb més amenaça sobre la biodiversitat autòctona, b) elaborar els protocols d'actuació segons cada espècie i una estratègia d'eradicació o control, segons el cas; c) crear una xarxa d'alerta i actuació ràpida per aturar l'establiment de noves espècies invasores; d) aprovar la normativa que limiti la comercialització, tinença o reproducció de les espècies potencialment invasores i e) elaborar un programa per incrementar la percepció social dels problemes associats a les espècies exòtiques i invasores, per evitar-ne la compra, utilització, l'alliberament al medi natural, etc.
- (26) Crear una unitat especialitzada per a la lluita contra les espècies exòtiques invasores
Dotar l'administració d'una unitat tècnica capacitada per fer complir la normativa sectorial en matèria d'espècies invasores i elaborar el pla de prevenció i executar-lo.

2.2.3 Millorar l'estat de conservació dels hàbitats naturals i seminaturals, la funcionalitat dels processos ecològics i el patrimoni geològic

- (27) Revisar l'Inventari dels Espais d'Interès Geològic de Catalunya i aprovar un Decret de conservació del patrimoni geològic
Implantar un seguiment dels espais de l'Inventari d'Espais d'Interès Geològic de Catalunya, revisar-ne la diagnosi i la informació cartogràfica, i identificar i cartografiar els punts d'interès

geològic d'alta vulnerabilitat. El Decret ha de preveure l'articulació dels geoparcs amb la resta de polítiques de conservació del patrimoni natural.

(28) Aprovar el Catàleg de zones humides de Catalunya

Revisar l'inventari i les llistes de zones humides (2009), donar-los reconeixement legal i incorporar-les al sistema d'espais naturals protegits.

OE 2.3 Evitar la pèrdua neta de biodiversitat mitjançant la gestió preventiva

2.3.1 Millorar l'efectivitat de l'avaluació ambiental i consolidar l'aplicació de la jerarquia de mitigació

(29) Aprovar una llei d'avaluació ambiental de Catalunya

La nova llei ha de definir el marc normatiu per a la incorporació de la jerarquia de mitigació i l'objectiu de No Pèrdua Neta en els procediments d'avaluació ambiental. Sota aquests objectius, la llei farà explícita la necessitat de compensar els impactes residuals, i els criteris generals per a definir els impactes residuals i les corresponents mesures compensatòries. Igualment, la nova norma incorporarà millores pel que fa a l'eficiència dels procediments i del seguiment ambiental. L'aprovació d'aquesta norma és, per tant, una actuació bàsica ja que integra bona part de les demés actuacions d'aquest objectiu operatiu.

(30) Dissenyar i implantar un sistema de seguiment efectiu de l'execució dels plans, programes i projectes avaluats

El seguiment del compliment de les mesures ambientals dels plans, programes i projectes sotmesos a avaluació ambiental aporta garanties al procediment. Actualment, les tasques de seguiment són millorables. Els punts a millorar tenen a veure principalment amb la definició d'un sistema efectiu de vigilància i seguiment, i en segon grau amb el dimensionament de les unitats territorials responsables de l'avaluació ambiental.

(31) Incorporar la compensació sistemàtica dels impactes residuals dels plans, programes i projectes

La compensació sistemàtica dels impactes residuals s'està començant a implantar a plans, programes i projectes d'infraestructures. L'objectiu final és aturar la pèrdua de biodiversitat i dels serveis que proveeixen els ecosistemes associada a l'execució de plans, programes i projectes, establint un sistema jeràrquic de mitigació que, en darrera instància, ha de neutralitzar (o superar) el balanç negatiu pel què fa a impactes derivats de la seva execució. En una primera etapa, cal:

- Elaborar una guia de criteris per assolir la No Pèrdua Neta o el Guany Net de biodiversitat, partint del document de criteris generals per a la compensació sistemàtica dels impactes residuals i la integració de la No Pèrdua Neta en l'avaluació ambiental. S'aprofundirà en aquests criteris mitjançant la pràctica, per acabar obtenint un sistema més definit
- Implementar un sistema de bancs de conservació de la natura, mitjançant un sistema de bancs de conservació de la natura, o un instrument similar, per tal de facilitar i garantir les compensacions relacionades amb els procediments d'avaluació ambiental. Els bancs de conservació de la natura són un mecanisme voluntari que permet compensar, reparar o restaurar les pèrdues netes de valors naturals. Aquests instruments impliquen la realització d'actuacions de conservació, millora, restauració o de creació d'hàbitats en un lloc diferent al del projecte que genera l'impacte. Així, els bancs de conservació tenen un doble objectiu: Millorar la qualitat ambiental del patrimoni natural; i compensar els impactes residuals dels plans, programes i projectes sotmesos a avaluació ambiental.

(32) Incrementar la dotació dels les seccions de biodiversitat i medi natural dels Serveis Territorials

Dotar amb els recursos humans i econòmics necessaris les unitats dels Serveis Territorials responsables d'emetre informes preceptius sobre biodiversitat i medi natural associats a l'avaluació ambiental de plans, programes i projectes, actualment insuficients.

ÀMBIT 3. Model territorial

OE 3.1 Planificar la infraestructura verda i integrar-la en l'ordenació del territori

3.1.1 Identificar i definir el valor dels components del territori que conformen la infraestructura verda

(33) Cartografiar els serveis dels ecosistemes de Catalunya

Identificar els serveis dels ecosistemes més rellevants és necessari per poder aturar la pèrdua de biodiversitat i l'impacte sobre els sectors econòmics que més en depenen, i sobre el benestar de les persones. Conèixer i prioritzar aquests serveis permetrà planificar el territori, per tal de preservar i potenciar els beneficis que aporten a la societat. L'acció inclou la cartografia i avaluació de l'estat dels ecosistemes i dels seus serveis, i el càlcul del valor econòmic que se'ls atribueix per tal d'integrar-los en els sistemes de comptabilitat i informació.

(34) Cartografiar i valorar els espais d'interès connector i els punts crítics per a la connectivitat

Els espais naturals protegits constitueixen els nodes de la infraestructura verda de Catalunya, però cal que estiguin interconnectats ecològicament per construir una xarxa que sigui multifuncional i garanteixi la conservació de la biodiversitat i dels serveis ecosistèmics. Per això, resulta imprescindible actualitzar la cartografia de connectors ecològics i posar la informació a disposició de la gestió preventiva. Per protegir aquests elements més enllà del que es preveu en els plans territorials (connectors) és necessari cartografiar-los i adjudicar-los valor. Tant la proposta de pla territorial sectorial de connectivitat (2012) com les Bases per a les directrius de connectivitat de Catalunya (2006) són els referents principals per dur a terme aquesta acció.

(35) Establir criteris de protecció i millora de la infraestructura verda en l'urbanisme i el planejament territorial

La introducció de criteris de conservació de la biodiversitat i el patrimoni natural en l'urbanisme prové dels instruments de planificació territorial aprovats, de la normativa urbanística i dels procediments d'avaluació ambiental estratègica. Especialment en el sòl no urbanitzable, és necessari unificar aquests criteris i generar claus d'interpretació i recomanacions que permetin transposar-los a les diverses escales territorials, tenint en compte aspectes com la irreversibilitat o l'acumulació d'efectes i, si s'escau, la diagnosi del grau de compliment de les determinacions dels plans territorials parcials aprovats pel que fa al SNU.

(36) Incorporar mesures de conservació de la fauna en l'àmbit urbà

La fauna protegida present en els entorns urbans o rurals depèn en gran part de la disponibilitat d'hàbitats propicis per a la seva supervivència. L'adopció de mesures que afavoreixin les espècies de fauna contribueix al desenvolupament de la infraestructura verda a escala local. L'acció consisteix a redactar criteris de compatibilitat de l'arquitectura i la construcció amb la fauna urbana i perquè es puguin incorporar en instruments normatius i/o definint bones pràctiques en la construcció d'edificis i habitatges. En edificis públics, haurien de ser de compliment obligatori.

(37) Establir objectius específics de qualitat per a les Reserves Naturals Fluvials i les masses d'aigua protegides per presència d'hàbitats i espècies

L'assoliment dels objectius de qualitat de la Directiva Marc de l'Aigua i els objectius de conservació de la Directiva Hàbitats presenten sovint sinergies però ocasionalment poden entrar en conflicte. Per evitar-ho i per tractar els espais fluvials com un component més del sistema d'espais naturals protegits, cal alinear els elements clau definits segons la Directiva Hàbitats i els elements de qualitat físico-químics, biològics i hidromorfològics de la Directiva Marc de l'Aigua. Així, les 38 Reserves Naturals Fluvials declarades pel Decret 1/2017 d'aprovació del Pla de gestió del districte de conca fluvial de Catalunya 2016-2021, i també les declarades pel Ministerio de Agricultura, Pesca, Alimentación y Medio Ambiente, s'integrin de manera homogènia dins el sistema d'espais naturals protegits de Catalunya.

OE 3.2 Millorar i restaurar la funcionalitat de la infraestructura verda

3.2.1 Millorar la gestió dels components de la infraestructura verda

(38) Elaborar un programa d'actuacions de millora i restauració de la infraestructura verda

El programa definirà actuacions prioritàries de restauració d'hàbitats i de millora de la connectivitat ecològica, la desfragmentació i la permeabilitat d'infraestructures en els principals connectors i en punts crítics. També ha d'incloure actuacions prioritàries de restauració d'espais degradats per garantir-ne la funcionalitat ecològica i la provisió de serveis ecosistèmics. L'Estratègia de la UE sobre la biodiversitat fins 2020 fixa en el seu objectiu 2 la necessitat de restaurar el 15% dels ecosistemes degradats. Per poder complir amb aquest objectiu a Catalunya, cal determinar les prioritats de restauració.

(39) Impulsar les solucions basades en la natura a diferents escales del territori

Fer un recull de casos d'èxit en què s'han adoptat solucions naturals, de poc cost i de baix manteniment, en detriment d'altres de convencionals, més costoses i de major impacte, i fomentar-ne l'aplicació arreu del territori mitjançant l'execució de projectes demostratius. Es tracta d'alinejar les intervencions per resoldre necessitats socials, econòmiques o ambientals amb els processos naturals (bases de laminació per regular avingudes en comptes d'endegaments, restauració de vores verdes en zones agrícoles per afavorir la fauna útil que combat les plagues...).

(40) Fer seguiment dels efectes de la implantació de cabals ecològics sobre l'estat de les masses d'aigua i els hàbitats i/o espècies protegits

Els cabals ambientals que estableix el Pla de gestió del districte de conca fluvial de Catalunya (2016-2021) són un primer pas per aconseguir una implantació generalitzada dels cabals ambientals en tots els aprofitaments de les conques internes de Catalunya. Es preveu fer un seguiment dels efectes de la seva implantació sobre la millora de l'estat de les masses d'aigua i desenvolupar estudis específics sobre la relació entre alguns hàbitats i espècies clau concrets i els cabals circulants.

(41) Elaborar un pla de revisió i enderrocament de rescloses i infraestructures hidràuliques obsoletes per recuperar la connectivitat fluvial

El Pla ha de permetre adoptar mesures correctores i preventives per reduir l'impacte de les infraestructures hidràuliques sobre els ecosistemes aquàtics, mitjançant: a) la restauració de la connectivitat fluvial en concessions hidroelèctriques caducades o obsoletes; b) l'elaboració de guies de criteris tècnics per a l'adopció sistematitzada de mesures correctores i preventives per reduir l'impacte de les infraestructures hidràuliques, tant de nova creació com les existents.

(42) Recuperar la morfologia i les riberes en les masses d'aigua prioritàries i les zones humides

Les pressions i impactes que incideixen en la qualitat d'aquests ecosistemes aquàtics són molt grans i una de les causes principals de no assolir l'estat ecològic en els rius i les zones humides. Per millorar el compliment dels objectius de la Directiva Marc de l'Aigua cal executar mesures específiques de correcció i restauració per minimitzar o reduir aquestes pressions i impactes, i recuperar processos i funcions de les masses d'aigua.

(43) Desplegar noves accions per assolir els objectius de la Directiva Marc de l'Aigua

Aconseguir complir els objectius d'aquesta directiva a través de: a) el desplegament del Programa de mesures del Pla de gestió del Districte de conca fluvial de Catalunya i les actuacions programades a les conques intercomunitàries de Catalunya; b) la reducció de compostos tòxics i perillosos (substàncies prioritàries, prioritàries perilloses i compostos preferents) presents als ecosistemes aquàtics i les aigües subterrànies; c) el desplegament del nou cicle del Programa de mesures per assolir les mesures de sanejament pendents i complir amb els objectius de qualitat de l'aigua.

ÀMBIT 4. Integració del patrimoni natural en les polítiques sectorials

OE 4.1 Millorar la contribució de les polítiques agrícoles, ramaderes i forestals a la conservació del patrimoni natural i la biodiversitat

4.1.1 Afavorir les sinergies positives entre les activitats agràries i la conservació del patrimoni natural

(44) Elaborar un pla intersectorial de conservació dels pol·linitzadors

Redactar un pla d'acord amb els resultats dels informes de l'IPBES (Plataforma intergovernamental político-científica sobre la biodiversitat i els ecosistemes) que tingui per objectiu garantir la conservació dels pol·linitzadors silvestres per mantenir la funcionalitat i la productivitat dels sistemes agraris.

(45) Reduir l'aportació al medi natural de contaminants procedents d'usos i activitats agrícoles i ramaders

Dur a terme iniciatives i programes de reducció i control de contaminants agraris, i de productes emprats en les activitats agràries, com el diclofenac que s'administra al bestiar, o els pesticides de baixa toxicitat per a la fauna i medis aquàtics. Prohibir els productes més tòxics dins els espais naturals protegits.

(46) Potenciar l'agricultura i la ramaderia extensives, i les produccions ecològiques per conservar els hàbitats agroforestals i prevenir els grans incendis forestals

Establir condicionants específics per atorgar ajuts que potenciïn l'activitat agrícola i ramadera extensiva i/o ecològica en espais naturals protegits. L'agricultura ecològica beneficia la biodiversitat, i viceversa, garantint la conservació d'hàbitats que depenen de l'activitat agrícola. La ramaderia extensiva, amb un maneig adequat, és una eina clau de conservació de la biodiversitat i la prevenció d'incendis forestals, sempre que s'adaptin el tipus de bestiar i les races de l'àmbit geogràfic propi. Fer visibles aquests condicionants i els avantatges de les finques situades dins d'espais naturals protegits a l'hora de rebre ajuts específics, permet posar en valor els beneficis de conservar la biodiversitat i de prioritzar bones pràctiques ambientals en aquests espais

(47) Elaborar un programa de conservació de l'agrodiversitat, les espècies i varietats autòctones cultivades i les races locals

El programa ha de preveure, entre altres mesures, publicar una convocatòria anual per afavorir la biodiversitat cultivada dins les mesures agroambientals del PDR 2014-2020 (previst al Pla de Govern), i fomentar l'agrodiversitat en espais naturals protegits.

(48) Enfortir el sistema de prevenció i compensació dels danys causats per la fauna protegida

Revisar els criteris pels quals s'adopten mesures i s'atorguen ajuts a la ramaderia en zones de grans predadors i fomentar la coexistència de l'activitat agrària i la gran fauna protegida.

(49) Posar en valor els productes agraris produïts en els espais naturals protegits

Promoure els productes derivats de l'activitat agrícola i ramadera elaborats als espais naturals protegits de Catalunya, sota una mateixa marca de valorització i crear espais de treball comú i sinèrgies entre el sector agrari i el sector serveis (turisme, gastronomia...) per contribuir a la valorització en els dos sentits.

4.1.2 Incorporar la conservació de la biodiversitat en la gestió forestal i els seus instruments de planificació

(50) Atorgar ajuts públics a la gestió forestal orientada a la conservació de la biodiversitat quan comporti una pèrdua de rendibilitat

A més de les mesures preventives de gestió forestal per garantir la conservació dels valors naturals dels boscos, cal preveure actuacions de gestió activa de la biodiversitat, no necessàriament orientades a l'aprofitament. Si comporten una pèrdua de renda per a la propietat o la renúncia voluntària de la utilització d'arbres i boscos amb finalitats comercials, han d'estar subjectes a ajut.

En aquest sentit, es promouran mesures prioritàries basades en els serveis silvoambientals, climàtics i conservació dels boscos d'acord amb el Reglament 1305/2013 del Parlament Europeu i del Consell, sobre el Fons Europeu Agrícola de Desenvolupament Rural (FEADER), i específicament en els espais de la xarxa Natura 2000.

(51) Impulsar la custòdia forestal posant en valor el paper de la propietat forestal en la conservació de la biodiversitat

Potenciar la incorporació de la societat en la governança dels espais forestals i reconèixer el paper de la propietat forestal en la custòdia forestal, a través del reforç de del Grup de Treball de Custòdia Forestal de la XCT i promovent l'atorgament d'ajuts de custòdia específics per a la custòdia forestal.

(52) Introduir l'evolució natural en la gestió dels boscos de Catalunya

Els boscos vells i d'altres rodals de boscos d'alt valor natural que queden a Catalunya representen el 5% de la massa forestal del país. Com que l'evolució natural no és viable a escala de rodal, calen superfícies prou grans per assegurar els processos ecològics i que en un bosc es puguin donar totes les tessel·les del cicle silvogenètic. L'escala temporal d'evolució de la majoria de boscos és a llarg termini. Cal fer una selecció representativa dels tipus de boscos de Catalunya on es planifiqui l'evolució natural. Les dinàmiques i processos naturals permetran conservar una mostra de boscos excepcionals i establir l'embrió d'una futura xarxa de reserves forestals.

(53) Definir directrius sobre els aprofitaments de biomassa

Condicionar els projectes d'aprofitament de biomassa a criteris d'idoneïtat de les masses forestals objecte d'aprofitament, per garantir la compatibilitat entre els aprofitaments i la conservació dels valors naturals i biodiversitat.

4.1.3 Integrar la gestió del foc com una eina per a la conservació dels boscos en l'escenari del canvi climàtic

(54) Redactar i aprovar Plans de gestió del foc forestal dels espais naturals de protecció especial

Aquests instruments s'han de convertir en plans de gestió del foc, superant l'enfocament dels incendis des de l'òptica exclusiva de la prevenció i l'extinció. El foc és un element intrínsec en molts sistemes naturals, i especialment en els mediterranis, que han evolucionat conjuntament amb la seva acció recurrent. El foc no es pot eliminar, cal conviure amb ell i per això, cal integrar-lo en la gestió, de forma planificada, preveient els llocs i els tipus de focs que es poden deixar evolucionar (garantint que no afectin directament persones i béns), els llocs on cal aplicar foc prescrit i controlat i els llocs no es pot admetre cap foc. Tots els espais naturals de protecció especial han de disposar d'aquest instrument de planificació, especialment aquells que poden ser més sensibles als efectes del canvi climàtic.

(55) Crear una comissió específica per coordinar els organismes competents en matèria de gestió forestal, prevenció i extinció d'incendis, i de gestió dels espais naturals

Reforçar la coordinació administrativa per a l'autorització de cremes i altres actuacions vinculades a la prevenció, i per gestionar l'ús públic d'aquests espais d'acord amb les situacions de risc d'incendi. Correspon a la comissió, entre altres qüestions:

- La definició en els espais naturals protegits, de les àrees prioritàries d'intervenció en cas d'incendi forestal, zonificant els espais naturals protegits per establir-hi àrees de màxima prioritat de defensa en cas d'incendi. Identificar les àrees més vulnerables a les pertorbacions provocades pel foc des del punt de vista de la conservació dels valors naturals, així com les àrees on pot ser necessari que el foc hi actuï per aconseguir una evolució dels sistemes naturals més favorable per a la biodiversitat.
- La prioritització de les intervencions de gestió en els Punts Estratègics de Gestió (PEG), actuant preferentment en els ja definits, i definir-ne on calgui, per tal de reduir la vulnerabilitat als grans incendis forestals (GIF). La prioritització actuar en zones relativament petites però que faciliten al servei d'extinció fer maniobres d'atac segures per limitar l'abast d'un GIF.

OE 4.2 Protegir els ecosistemes marins, i la seva diversitat i funcionalitat

4.2.1 Millorar l'estat de conservació dels ecosistemes litorals i marins clau per a la provisió de serveis ecosistèmics

- (56) **Avaluar la dinàmica sedimentària de les platges i fer-ne un seguiment**
Cal tenir en compte avaluar específicament l'impacte dels dragatges de sorres. Els resultats permetran planificar la gestió de les platges i avaluar la viabilitat de les regeneracions.
- (57) **Executar actuacions de conservació i restauració d'ecosistemes dunars i hàbitats d'interès pesquer**
Els ecosistemes dunars i les praderies de fanerògames són elements essencials de la infraestructura verda per a la defensa del litoral front l'increment del nivell del mar i de la recurrència dels temporals marítics; juntament amb els altres hàbitats d'interès pesquer – coral·ligen i grapissars- pateixen pressions importants, sigui per aprofitament o per sobrefreqüentació. Es tracta d'identificar les zones del sistema litoral més pressionades i vulnerables a causa d'aquests o altres impactes ambientals, i programar-hi actuacions de conservació i restauració ecològica, preferentment dins espais de la xarxa Natura 2000, inclosa la retirada selectiva i programada d'arts abandonades (pesca fantasma). En el cas específic de la conservació de les praderies de fanerògames marines s'elaborarà una normativa de delimitació de zones d'ocupació.
- (58) **Identificar els impactes sobre la franja costanera central de Catalunya i desenvolupar un pla de recuperació ecològica**
El litoral més proper a la ciutat de Barcelona ha estat sotmès a un nombre d'impactes molt superior a la resta de la costa catalana, alguns dels quals han afectat, a causa de la dinàmica litoral, la zona immediata de les costes del Garraf, que actualment estan en un estat de degradació important. D'altra banda, també s'ha constatat una pèrdua de biodiversitat molt significativa en els primers 50 metres de fondària. Cal analitzar-ne les causes i dissenyar mecanismes de mitigació.
- (59) **Dissenyar un sistema de control de la qualitat ecològica de les aigües marines**
Establir un sistema de control i vigilància que no inclogui només la qualitat físico-química i sanitària de les aigües marines sinó també paràmetres de qualitat biològica i d'estat de conservació dels ecosistemes.
- (60) **Impulsar la declaració d'una Zona d'Especial Protecció d'Importància per al Mediterrani (ZEPIM) com a corredor per a la migració de cetacis a la demarcació marina levantina-balear**
Complir amb l'Acord de Govern de 19 de juliol de 2016 que insta a la Comissió Europea a crear la ZEPIM i elaborar un marc jurídic que protegeixi els recursos marins front l'impacte de les prospeccions acústiques i d'altres fonts de pressió acústica en l'àmbit subaquàtic. Són iniciatives dirigides a evitar els impactes del soroll sobre les poblacions de cetacis, tant les sedentàries com les migratòries.
- (61) **Desenvolupar un codi de bones pràctiques per reduir els residus marins "marine litter" (deixalles d'higiene personal, plàstics, etc.)**
La contaminació marina provoca problemes ambientals i pèrdues econòmiques molt importants que afecten el turisme, la pesca i la navegació, entre altres. La Directiva marc sobre l'estratègia marina per al 2020, que preveu el bon estat ambiental de les aigües marines, considera la contaminació marina un dels 11 punts clau a atendre. El codi de bones pràctiques ha d'establir les mesures per reduir l'arribada al mar de residus, siguin d'origen marí o terrestre.

4.2.2 Millorar la gestió dels usos recreatius, turístics i esportius en el litoral i el medi marí

- (62) **Coordinar les administracions competents en la conservació del litoral i l'espai marí**
Definir mecanismes per millorar la coordinació entre les administracions amb competències en l'àmbit litoral i marí (ajuntaments, Generalitat de Catalunya i Estat) i unificar criteris per actuar amb eficàcia en l'àmbit litoral i marí.
- (63) **Reduir l'impacte de les activitats nàutiques sobre les praderies de fanerògames marines mitjançant la instal·lació de sistemes de fondeig de baix impacte**
Els sistemes de fondeig ecològic permeten fer compatibles la nàutica recreativa amb la conservació de les praderies de posidònia i altres fanerògames marines, evitant l'afectació dels

que tenen els fondejos directes amb àncores o l'ús de sistemes fixes no respectuosos amb aquests hàbitats.

(64) Incrementar el control i la vigilància de l'ús públic en el litoral i el medi marí

Incrementar els recursos materials i personals dedicats al control, vigilància i inspecció en el litoral i el medi marí, i especialment en la protecció dels valors naturals de les àrees marines protegides davant les pressions provocades a causa de la hiperfreqüentació i la massificació.

4.2.3 Promoure una activitat pesquera compatible amb la conservació de la biodiversitat marina

(65) Adoptar un model de governança de la pesca que garanteixi una gestió ecosistèmica

La gestió de la pesca es farà regulant les diferents modalitats de pesca amb una nova fórmula basada en la cogestió i els plans de gestió, en tots els casos aplicant uns criteris de sostenibilitat dels recursos pesquers i de conservació dels ecosistemes.

(66) Promoure la gestió de l'esforç pesquer en l'espai i en el temps

El coneixement del medi marí i dels caladors, així com de la biomassa de les espècies comercials, ha de permetre establir zones i èpoques amb diferents pressions pesqueres, de tal manera que se n'afavoreixi una redistribució de l'impacte sobre els ecosistemes i facilitar-ne la recuperació.

(67) Afavorir la recuperació del corall vermell mitjançant una normativa pesquera basada en recomanacions científiques

Es preveu una reducció immediata del 50% de l'esforç pesquer sobre aquesta espècie durant la campanya 2017. A partir de l'any 2018 es durà a terme una suspensió de l'activitat pesquera d'aquesta espècie durant 10 anys, revisable, i s'iniciarà un control exhaustiu de les activitats i un seguiment de les poblacions.

(68) Donar formació al sector pesquer per a la implementació de mesures que redueixin las captures accessòries d'espècies protegides (aus marines, tortugues, cetacis i taurons)

Algunes arts de pesca interaccionen incidentalment amb diverses espècies protegides. Per això, es promouran formacions específiques per facilitar la col·laboració amb els pescadors i altres organitzacions en l'adopció de mesures per evitar aquestes captures i minimitzar-ne els efectes negatius.

OE 4.3 Incrementar la implicació del sector empresarial i financer en la conservació del patrimoni natural

4.3.1 Fomentar l'economia verda i circular i introduir la conservació del patrimoni natural en els balanços econòmics dels sectors productius

(69) Crear la figura dels acords voluntaris per a la biodiversitat en les empreses

Definir la figura d'acord per a la biodiversitat, els requisits i les condicions perquè les empreses més conscienciades amb la conservació de la natura puguin signar-los. Els acords han de ser un reconeixement del compromís de les empreses envers la conservació de la natura, més enllà de les obligacions legals en matèria de gestió ambiental. L'administració en donarà a conèixer els resultats seleccionant bones pràctiques empresarials, favorables a la conservació de la natura tant a Catalunya com a l'exterior, per afavorir la implantació generalitzada de bones pràctiques entre les empreses.

(70) Introduir la conservació de la natura en els sistemes de qualificació estandaritzats

Incloure la protecció de la natura en els sistemes de gestió ambiental: EMAS, Etiqueta ecològica europea i Distintiu de garantia de qualitat ambiental, i promoure l'aplicació de certificats com el "Breeam", de sostenibilitat en l'edificació, en infraestructures o edificis, que en valoren les conseqüències respecte la biodiversitat.

(71) Mesurar l'impacte del model productiu i de consum de Catalunya sobre la biodiversitat global

El model socioeconòmic de Catalunya té efectes sobre la conservació de la biodiversitat a escala global. Actualitzar l'estudi de l'any 2012 sobre la responsabilitat exterior de Catalunya en la conservació de la biodiversitat global per adoptar criteris de responsabilitat exterior en la conservació del patrimoni natural.

- (72) Quantificar els beneficis socials i econòmics que aporten al sector empresarial i productiu els espais de la xarxa Natura 2000

Calcular els beneficis socioeconòmics derivats d'invertir en espais de la xarxa Natura 2000 per fomentar projectes emprenedors relacionats amb les activitats econòmiques tradicionals compatibles amb la conservació de la natura. Quantificar i difondre, específicament, els beneficis per al sector agrari.

4.3.2 Reduir l'impacte de l'aprofitament dels recursos naturals sobre el patrimoni natural i el paisatge

- (73) Corregir els suports de línies elèctriques que provoquen l'electrocució d'aus

Modificar els 250 suports de màxima prioritat d'actuació que han causat electrocució a espècies protegides, i que estan degudament identificats, tant segons espècies afectades com per ubicació estratègica.

- (74) Actualitzar el marc normatiu que regula les activitats extractives

Revisar la normativa vigent i incloure-hi consideracions que afavoreixin la conservació de la biodiversitat i la regeneració dels hàbitats idonis per a les espècies de la fauna i la flora amenaçades o en risc d'extinció.

- (75) Generar oportunitats per a la biodiversitat i la geodiversitat a través dels programes de restauració d'activitats extractives

Les oportunitats es poden generar tant en la fase d'explotació, com en la de restauració. També s'han de potenciar oportunitats per a la millora de la biodiversitat i del patrimoni geològic en el disseny dels programes de restauració de noves activitats extractives, o en el cas de restauració d'activitats abandonades i d'altres àrees degradades, sempre en base a criteris acordats amb el sector.

- (76) Revisar el mapa eòlic amb criteris de conservació de la biodiversitat

Revisar la zonificació d'àrees compatibles i incompatibles per a la producció eòlica en funció de la informació més actualitzada disponible sobre espais naturals protegits, el paisatge, la biodiversitat i les espècies amenaçades.

OE 4.4 Millorar la compatibilitat de la caça i la pesca recreatives amb la conservació de la biodiversitat

4.4.1 Planificar les activitats cinegètiques amb criteris de conservació de la biodiversitat

- (77) Aprovar una nova Llei de caça

Elaborar un nou marc legal per a la caça que, entre altres qüestions, consideri la caça com una activitat de gestió i control poblacional, també de predadors i en la lluita contra espècies invasores, inclogui criteris de conservació del patrimoni natural, estableixi criteris de repoblació i alliberació i garanteixi la formació dels qui la practiquen. També ha de proposar una classificació de les espècies cinegètiques i piscícoles supeditant-ne l'aprofitament a consideracions ecològiques i a l'estat de conservació en què es troben.

- (78) Eliminar la pràctica de la mitja veda

Anular, mitjançant l'ordre de vedes anual, l'activitat cinegètica de la mitja veda, que es du a terme entre 15/8 i 15/9, i que coincideix amb l'època de migració postnupcial de moltes espècies d'aus.

- (79) Introduir criteris orientats a la gestió dels hàbitats i les espècies en els instruments de planificació cinegètica

Avaluar els instruments de planificació cinegètica de les àrees privades de caça i millorar-ne el contingut i l'aplicació, per convertir-los en eines de gestió del medi natural a escala local, amb una visió ecosistèmica que incorpori objectius de conservació i inclogui censos efectius de les espècies que es proposa gestionar. Establir llindars mínims de densitats per a l'aprofitament cinegètic de les espècies.

- (80) Prohibir la comercialització i l'ús de munició de caça i materials de pesca que continguin plom

Prohibir l'ús del plom i evitar els efectes contaminants de la munició convencional. Ara la prohibició és només efectiva en determinades zones humides (d'acord amb el Reial Decret 581/2001) i a la resta d'espais està premiat el no ús.

- (81) Unificar la gestió de les reserves nacionals de caça i els espais naturals protegits allà on coincideixen

Gestionar les 6 reserves nacionals de caça que se solapen amb parcs naturals, i fer-ne espais exemplars quant a gestió cinegètica. Sis de les set Reserves Nacionals de Caça de Catalunya coincideixen amb parcs naturals

4.4.2 Planificar la pesca recreativa amb criteris de conservació de la biodiversitat

- (82) Incrementar els trams de pesca sense mort, els refugis de pesca i les limitacions en les zones de pesca controlada intensiva

Declarar nous trams de pesca sense mort en les àrees més vulnerables i d'interès per a espècies autòctones, designar més refugis de pesca en àmbits lacustres i minimitzar els efectes ecològics en les zones de pesca controlada intensiva.

- (83) Involucrar la pesca recreativa en el control d'espècies exòtiques i invasores

La normativa vigent obliga a sacrificar els peixos exòtics i invasors un cop capturats, i evitar-ne la translocació cap a altres masses d'aigua. Per complir-la cal avançar en diversos fronts, com: a) millorar la comunicació i conscienciació sobre la necessitat de controlar les espècies exòtiques i invasores, b) reforçar el control i la vigilància en compliment de la normativa vigent, i c) programar accions de retirada d'espècies introduïdes en llacs d'alta muntanya, on mai no han estat presents, i han provocat desequilibris ecològics i de predació sobre altres espècies com els amfibis.

OE 4.5 Fomentar el respecte per la natura en les activitats turístiques, esportives i de lleure a l'aire lliure

4.5.1 Ordenar l'oferta d'activitats de turisme, lleure i esportives a la natura

- (84) Desplegar les accions del Pla de foment del turisme de natura als espais naturals protegits més vinculades a la conservació del patrimoni natural

El Pla defineix, en un horitzó 2020, un conjunt de 50 accions de caire divers, entre les quals cal destacar les que afavoreixen un ús turístic sostenible i responsable dels recursos naturals, alhora que promouen el coneixement d'aquests recursos. Es tracta de d'identificar les accions clau per a la conservació, i executar-les.

- (85) Adherir a la Carta europea de turisme sostenible tots els espais naturals de protecció especial de Catalunya

La Carta europea de turisme sostenible (CETS) és una iniciativa de la Federació EUROPARC que té per objectiu: a) fomentar el coneixement i el suport als espais protegits d'Europa i b) millorar el desenvolupament i la gestió del turisme dels espais naturals protegits tenint en compte les necessitats del medi ambient, dels residents locals, de les empreses i dels visitants.

4.5.2 Reduir els impactes de les activitats turístiques, de lleure i esportives sobre el medi natural

- (86) Regular les activitats turístiques, de lleure i esportives que afectin espais de la xarxa Natura 2000 o espècies amenaçades fora dels espais protegits

Definir regulacions bàsiques per a aquestes activitats d'acord amb les empreses, federacions i associacions dels sectors directament implicats, per minimitzar l'impacte sobre els espais i les espècies protegits. Pel que fa activitats esportives i de lleure dins els espais naturals protegits, adoptar criteris específics (com els del manual de curses de muntanya d'Europarc-Espanya) i restringir la circulació motoritzada en els espais naturals protegits, atorgant als òrgans gestors la capacitat d'emetre autoritzacions de circulació motoritzada (actualment només poden informar).

- (87) Reduir l'impacte de les activitats nàutiques sobre el medi marí

Programar les actuacions a emprendre, en el marc de l'estratègia marítima de Catalunya, per reduir l'impacte de les activitats de lleure i esportives sobre el medi marí, especialment pel que fa a la contaminació de l'aigua i a l'afectació de les praderies de fanerògames marines.

ÀMBIT 5. Governança: organització administrativa, marc legal i fiscalitat

OE 5.1 Adaptar la governança del patrimoni natural als nous reptes de conservació i fer-la més efectiva

5.1.1 Reestructurar l'organització administrativa de la Generalitat de Catalunya en matèria de conservació de la natura

(88) Crear i desplegar una agència del patrimoni natural de Catalunya

Crear i desplegar un nou organisme públic que aglutini les competències en conservació de la natura, dotat d'un alt grau d'autonomia i operativitat, i d'un finançament múltiple que permeti avançar en el compliment dels objectius i els plans d'acció de l'Estratègia.

(89) Crear el Consell Interdepartamental del Patrimoni Natural i la Biodiversitat

El constituïran representants dels diferents departaments del Govern i desenvoluparà, entre d'altres, les següents funcions: 1) vetllar pel desplegament de l'Estratègia i el compliment dels seus objectius; 2) analitzar i reorientar les polítiques sectorials del Govern de manera que puguin contribuir favorablement a la conservació de la biodiversitat, si s'escau incorporant la conservació del patrimoni natural en la tramitació de lleis sectorials.

5.1.2 Actualitzar el marc legal sobre el patrimoni natural i la biodiversitat

(90) Aprovar una llei del patrimoni natural i la biodiversitat de Catalunya

Revisar i actualitzar el marc legal vigent, per millorar el conjunt de normatives de regulació que afecten el medi natural i adaptar la legislació catalana a la normativa comunitària i internacional. La llei vigent, 12/1985, ha quedat obsoleta en molts aspectes, i no resol problemes nous que han sorgit en els darrers 30 anys.

(91) Actualitzar normativa específica vigent sobre patrimoni natural

És necessari actualitzar la normativa vigent sobre fauna salvatge que no dona resposta als problemes actuals. Per exemple, la normativa sobre regulació d'activitats fotogràfiques, científiques i esportives amb efectes sobre la fauna salvatge (de 1992), sobre tinença de fringíl·lids (de 20014), o sobre falconeria (del 1990). També és necessari millorar la Llei de protecció dels animals per incloure com a infraccions molts aspectes que estan en decrets o ordres però que la Llei (del 2000) no va recollir, i regular instal·lacions i equipaments que causen mortalitat d'espècies protegides i amenaçades (com la col·lisió amb tanques i filats, l'ofegament en basses de reg o de prevenció d'incendis, la col·lisió amb edificis amb grans vitralls, etc.).

5.1.3 Millorar la vigilància i el control de les activitats amb incidència sobre el patrimoni natural, i l'aplicació de la normativa vigent

(92) Incrementar els mitjans dels cossos de vigilància que actuen en el medi natural i millorar la coordinació amb l'administració competent en matèria de patrimoni natural

Reforçar la vigilància en el medi natural, i establir nous protocols per millorar l'efectivitat de l'acció de vigilància.

(93) Reforçar la capacitat sancionadora de l'administració competent

Incrementar els recursos necessaris per agilitzar la tramitació de les denúncies d'incompliment de la normativa sobre patrimoni natural i resoldre amb efectivitat els expedients sancionadors. Cal revisar també els supòsits de sanció i les quanties assignades.

5.1.4 Involucrar l'administració local i els agents del territori en la governança del patrimoni natural

(94) Definir l'estructura i les funcions bàsiques dels òrgans de govern dels espais naturals protegits

Revisar els instruments de participació del territori en la governança dels espais naturals de protecció especial.

(95) Promoure plans d'acció local per a la conservació de la biodiversitat

Promoure la redacció i execució de plans d'acció local per a la conservació de la biodiversitat, com a instruments de planificació per implantar els objectius de l'Estratègia a escala municipal. Els plans s'han d'orientar a les necessitats i problemàtiques específiques de conservació del patrimoni natural de cada municipi.

OE 5.2 Implantar eines financeres i de fiscalitat favorables a la conservació del patrimoni natural

5.2.1 Implantar una fiscalitat favorable a la conservació del patrimoni natural

(96) Desplegar i reforçar el Fons del patrimoni natural

Analitzar l'afectació al Fons dels impostos que crea la Llei de canvi climàtic, i revisar la destinació de les taxes turístiques al Fons, per reconèixer el valor de la natura com a actiu turístic de primer ordre i convertir-les en taxes finalistes per a la conservació del patrimoni natural i finançar actuacions de conservació.

(97) Establir mesures fiscals i financeres per afavorir les actuacions de conservació del patrimoni natural

Revisar les mesures fiscals i financeres vigents per establir un règim fiscal favorable a aspectes com la signatura d'acords de custòdia del territori, les donacions a entitats ambientals i de custòdia, el mecenatge empresarial destinat a la conservació de la natura o la transmissió de finques amb acords de custòdia. També s'ha de preveure destinar part del Fons per al foment del turisme a la conservació del patrimoni natural, ja que és l'actiu turístic de primer ordre de Catalunya i que la Llei de mesures i d'altres impostos de 2017 preveu l'assignació d'aquest Fons al foment del turisme sostenible i a la protecció, preservació, recuperació i millora dels productes i recursos turístics.

(98) Identificar les mesures fiscals que tenen un impacte negatiu sobre la conservació del patrimoni natural

Identificar els subsidis, ajuts i altres mesures fiscals de l'administració pública de la Generalitat amb efectes directes negatius sobre el patrimoni natural i introduir criteris en les bases de les convocatòries per les quals s'atorguen per evitar aquests efectes.

(99) Crear el Registre d'acords de custòdia

El registre ha de permetre als propietaris acollir-se a beneficis fiscals, ara que el Codi Civil reconeix els contractes de custòdia del territori.

5.2.2 Utilitzar els instruments financers i els fons de la Unió Europea per potenciar la conservació del patrimoni natural

(100) Crear una comissió de seguiment per a la revisió dels instruments financers i els fons de la Unió Europea i les prioritats de conservació de la biodiversitat

La Comissió, que ha de comptar amb la representació dels organismes i entitats competents en matèria de conservació de la natura, ha de garantir que els ajuts derivats dels fons de la Unió Europea repercutixin favorablement en la conservació de la biodiversitat d'acord amb els objectius de conservació prioritaris de cada territori, establint indicadors vàlids per avaluar les millores ambientals, i aconseguir incrementar el percentatge de finques que s'hi acullin. Altres funcions que pot assumir la Comissió són: la revisió dels criteris de la nova Política Agrària Comunitària (d'aplicació el 2021), el seguiment dels resultats dels ajuts atorgats o la gestió d'els ajuts del PDR quan afectin espais de la xarxa Natura 2000.

ÀMBIT 6. Implicació de la societat

OE 6.1 Ampliar la consciència de les persones sobre el patrimoni natural i la biodiversitat

6.1.1 Incrementar la presa de consciència social envers la natura i els valors i serveis que ens aporta

- (101) Programar accions de socialització de la biodiversitat i fer un seguiment de la percepció social sobre la conservació de la natura
Dur a terme diverses accions de comunicació sobre la natura i els beneficis de conservar-la dirigides a diferents actors de la societat, entre les quals una exposició sobre la biodiversitat de Catalunya, i la difusió i sensibilització de les relacions existents entre la biodiversitat i el consum i la biodiversitat i la salut. S'aprofundirà en l'avaluació continuada de la percepció de la població catalana sobre el patrimoni natural, revisant el contingut i els resultats de l'estudi d'opinió sobre la percepció i hàbitats ambientals.
- (102) Fomentar el voluntariat ambiental
Incrementar el nombre i la qualitat de les accions de conservació en què es pugui implicar activament la ciutadania, coordinant iniciatives en el marc del tercer sector ambiental (el Pla de Suport al qual s'ha de revisar el 2018), amb el suport de les entitats. En els espais naturals de protecció especial, aprovar i desplegar el Pla estratègic d'Educació Ambiental i Voluntariat, que a és dirigeix a la població en general, i de manera prioritària a la població local i als centres educatius propers, per fer-los coneixedors dels valors i oportunitats de l'espai natural en què viu i treballa.
- (103) Alinear les convocatòries d'ajuts d'educació i sensibilització ciutadana amb els objectius de l'Estratègia
En les següents convocatòries, orientar la línia d'ajudes vigent per subvencionar projectes encaminats a la conservació de la natura alineats amb els objectius de l'Estratègia, i prioritzar que comptin amb implicació de la societat civil

6.1.2 Incorporar la conservació del patrimoni natural en l'educació i la formació

- (104) Elaborar recursos educatius sobre els valors i serveis de la biodiversitat
Dissenyar recursos que facilitin la incorporació dels valors de la biodiversitat i els serveis que aporta en el currículum escolar i en la formació professional i universitària, i posar-los a disposició dels centres educatius i de les editorials de llibres de text.
- (105) Incidir en la formació de col·lectius específics
Contactar els col·legis professionals i les associacions de col·lectius específics (periodistes, responsables de carreres universitàries d'enginyeria i arquitectura amb incidència directa sobre el medi natural i la biodiversitat), i adreçar-se a càrrecs electes de l'Administració (com està fent la Diputació de Barcelona), per donar-los missatges i informació clau sobre la conservació del patrimoni natural. Incloure un programa de formació a l'EAPC dirigit a tècnics de les administracions tant de la Generalitat com local.

OE 6.2 Augmentar la participació individual i col·lectiva en la conservació del patrimoni natural i la biodiversitat

6.2.1 Reforçar la conservació privada i la custòdia del territori

- (106) Dissenyar nous recursos i eines per estendre i consolidar la custòdia del territori arreu de Catalunya
Reforçar el paper de la custòdia del territori en la governança de la conservació de la natura, i concentrar esforços en l'impuls inicial de projectes de llarg recorregut i amb vocació d'aconseguir autofinançar-se.
- (107) Definir les bases del model de custòdia marina i costanera

Proposar un model de custòdia propi dels àmbits marins i costaners, per unificar criteris i actuar coordinadament en aquests espais, tenint en compte aspectes clau com la gestió en domini públic o el suport a la comercialització de productes derivats de les accions de custòdia (sobretot pesquers).

- (108) **Definir el marc d'una xarxa d'àrees privades d'interès natural**
Fomentar el reconeixement de la participació privada en la protecció de la natura, promovent la creació d'una xarxa de finques privades amb interès per a la conservació de caràcter voluntari.
- (109) **Potenciar la col·laboració entre sectors en l'àmbit de la conservació del patrimoni natural**
Organitzar espais de trobada i d'innovació que afavoreixin el desenvolupament de projectes per a la conservació de la biodiversitat amb la implicació de diferents actors socials (empreses, universitats, centres de recerca, entitats ambientals, administració...).

6.2.2 Enfortir el tercer sector ambiental i les plataformes de participació ciutadana

- (110) **Coordinar les iniciatives de ciència ciutadana sobre biodiversitat**
La ciència ciutadana creix amb força i ja s'està convertint en la principal font de recollida de dades sobre biodiversitat a Catalunya. Aquesta informació ha d'estar vinculada i coordinada amb les bases de dades de biodiversitat a través d'un observatori de la biodiversitat. Cal promoure el treball en xarxa dels diferents actors socials implicats i coordinar les diverses iniciatives existents, tot establint objectius i criteris comuns per unificar l'aportació d'informació.
- (111) **Introduir la conservació de la natura com a Servei Comunitari en els centres docents**
Implicar els centres educatius en la conservació de la biodiversitat del seu entorn a través de projectes d'aprenentatge i servei a la comunitat, en el marc de les escoles verdes i la Xarxa d'escoles per a la Sostenibilitat de Catalunya, fent que el Servei Comunitari inclogui la possibilitat de dur-se a terme en relació amb els béns i serveis ambientals de la natura.